

RandKrant

M A A N D B L A D

VOOR DE BEWONERS VAN DE VLAAMSE RAND

Bob Pater

Verdeeldheid over gemeentelijk stemrecht
Figuranten: Kaat Tilley wil Parijs veroveren
Festival van Vlaanderen in de rand
De mysteries van het Zoniënwoud

Buitenlanders zijn niet automatisch tegenstrevers

Het stemrecht bij gemeenteraadsverkiezingen voor de burgers van de Europese Unie staat de komende weken aan de orde. Het thema, zo willen het althans sommige kringen, ligt het gevoeligst in de rand rond Brussel en, uiteraard, in de negentien gemeenten van het Brussels hoofdstedelijk gewest. Zorgt die discussie voor een hete politieke herfst of wordt het eerder een storm in een glas water? Het antwoord hangt ongetwijfeld af vanuit welk standpunt deze kwestie wordt benaderd.

Een poging om de problematiek vanuit een voorbeeld te illustreren.

2

Nemen we Overijse als uitgangspunt. Er wonen 3.809 buitenlanders uit de Europese Unie in het voormalige druivendorp zijnde 16,23 procent van de totale bevolking. Alleen in Tervuren (19,44) en in Kraainem (18,25) wordt dat percentage overtroffen. Britten, Nederlanders en Duitsers vormen samen de overgrote groep (goed 71 procent) van de EU-ingezetenen.

Voor en tegen

Donderdag is het marktdag in Overijse. Op de laatste dag van juli is het er relatief rustig. Kuierend tussen de winkelende mensen is het duidelijk dat hier Nederlands wordt gesproken. Zijn alle 'buitenlanders' met vakantie? Toch niet.

Voting right for EU citizens

In the local council elections of October 2000, all citizens of the European Union who reside in Belgium will be both entitled to vote and eligible to stand for election. These rights are a consequence of the 'European citizenship' which was called into existence by the Maastricht Treaty. In 1994, this provision was converted into a directive containing a few divergent points especially designed for Belgium with an eye to taking 'specific circumstances and equilibria' into account. The topic is most sensitive along the border around Brussels, and naturally in the nineteen communes of the Brussels-Capital Region as well. Just before the summer, the dossier aroused a good deal of discussion, with some insisting that conditions had to be attached to the voting right for EU citizens. At the last moment, Prime Minister Jean-Luc Dehaene defused the situation by promising to come up with his own legislative proposal in the fall. Will the whole discussion provide for a hot political autumn, or will it prove to be a tempest in a teapot?

Michael, een ingenieur bij een Amerikaans bedrijf, komt uit Kent en woont al tien jaar in het dorp. Hoe hij staat tegenover het gemeentelijk stemrecht voor alle EU-burgers? 'Voor mij is het een uitgemaakte zaak dat ik van dat recht gebruik zal maken, maar ik betwijfel of een meerderheid van de EU-burgers hetzelfde zal doen. Velen voelen zich immers niet direct aangesproken door de plaatselijke problemen. Als Brit die in België verblijft en werkt, betaal ik overigens zoals de meeste Belgen belastingen, ook voor de gemeente.'

Guy, een dertiger en op stap met zijn hond, is kind van de streek. 'Ik ben tegen het stemrecht voor niet-Belgen. De 'eurocraten' drijven hier de prijzen zo op dat de plaatselijke bevolking die bedragen niet meer kan opbrengen. Zij worden verplicht elders te gaan wonen. Dat kan toch niet. Al die eurocraten betalen hier geen belastingen en profiteren toch van alle diensten en faciliteiten in de gemeente, zoals de huisvuilophaling.'

Onze derde gesprekspartner wordt binnenkort 75 jaar en heeft jaren 'in de druiven' gezeten. 'Stemrecht voor de Europese inwoners? Ik heb daar niets op tegen, maar ik vind wel dat die mensen dan ook belastingen moeten betalen. Al maar goed dat sinds kort het huisvuil niet meer gratis wordt opgehaald. Iedereen moet nu zakken kopen van de gemeente. Zo ontsnappen die buitenlanders niet.' En tot slot is er Dirk, een leraar wiskunde. 'Stemrecht voor EU-burgers? Natuurlijk. Dat is het logische uitvloeisel van het Verdrag van Maastricht. Als we een verenigd Europa willen, mogen we ons niet afsluiten.' Of het hem niet stoort dat de EU-ambtenaren vrijgesteld zijn van gemeentebelasting? 'Daar heb ik inderdaad mijn bedenkingen bij, maar ik ken het dossier onvoldoende om me daarover uit te spreken. Is die vrijstelling geen onderdeel van internationale afspraken?'

Verschillende gevoeligheid

Vier getuigenissen. Vier meningen. Representatief? Niet noodzakelijk. Alhoewel: elementen pikkend uit de diverse uitlatingen, is het wellicht mogelijk enige kijk te krijgen op de problematiek en de gevoeligheden. Daarbij mag zeker niet uit het oog worden verloren dat de rand geen homogeen gebied is. De gevoeligheid in Overijse ligt ongetwijfeld anders dan in de faciliteitengemeenten of in pakweg Asse of Vilvoorde, ook al omdat daar niet alleen minder EU-burgers wonen, maar tevens hun herkomst en sociale positie er heel anders uitzien. Waarover gaat het? Bij de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2000 hebben alle burgers van de Europese Unie die in ons land verblij-

FOTO: YVAN DE SAEDLEER

Wie had dat gedacht * Na de zondvloed van juli, de zondvloed van augustus * Blokrijden in de frisdrankafdeling van de supermarkt * Zieltogende planten in verschroeiende tuintjes * Desalniettemin kweekten de zusjes Blommaert uit Ternat een zonnebloem van 4.3 meter * Vier dagen nadat Lisa en

Hilene met hun reuzenblom in de gazet stonden, kwam er al een recht op antwoord van een misnoegde Vilvoordeenaar * Die liet weten er een te hebben van 4.5 meter * Er zijn altijd van die mensen die de grootste willen hebben * Neem nu café De Plastrong in Sint-Katherina-Lombeek * Daar kwamen ze op het idee om het record langste-das-ter-wereld te bemachtigen * Waar zo'n verhoogd ozongehalte gedurende 3 weken al niet toe leidt * Vlaanderen is dus sinds 10 augustus met 72.40 meter wereldrecordhouder langste plastrong * Tussendoor

werd in café De Plastrong ook nog een 'stekbolling' georganiseerd * En het Ternatse kampioenschap 'buikschuiven' * Volgens sexuologen van de universiteit van Michigan wordt er in hete zomers

GEVONDEN VOORWERPEN

minder met de buik geschoven * Een beetje warm doet de goesting toenemen, maar bij té warm schuiven de buiken minder * In De Plastrong lachen ze daarmee * Wie last heeft van de warmte doet gewoon zijn plastrong af * Ook elders in de rand werden tijdens de voorbije maanden in tal van disciplines prestaties van hoog niveau geleverd * In Lembeek woont sinds 21 juli de wereldrecordhouder dakzitten * Hij bracht 88 uur door op het dak van Hof ten Blote in Huizingen * Tegelijkertijd blieden daar 143 bombardonspelers het wereldrecord grootste basblazersorkest bij elkaar * In Oetingen waren ze al in mei 55 uur in de weer om het wereldrecord pannenkoken bakken te bakken * Pardon, te pakken * Welgeteld 31079 stuks prijken er in de volgende editie van het Guinness Book * Ook het wereldrecord om-ter-langst-tafeltennis staat sinds 24 augustus op naam van twee Oetingenaren * Zo maar even 62 uur achter de pingpong-tafel * In de ozon * Afzien noemen ze dat * Oetingen zou iets moeten krijgen van de Vlaamse regering * Een sportacademie of zo, voor het bakken van nieuwe sportdisciplines * We hadden u ook nog willen onderhouden over het wereldrecord om-ter-verst-eieren-gooien-en-opvangen-zonder-breken * Georganiseerd door de Vereniging voor Herwaardering van de Zondagvoormiddag * Helaas is deze rubriek geen plastrong *

VUB zoekt partners voor locatie in Rode 5

Minder scholieren in Brusselse netten 8

Het merendeel van de leerlingen in het Brussels Nederlandstalig onderwijs is afkomstig uit de rand. Toch hebben de scholen in de rand niet over belangstelling te klagen.

Figurandten 10

De Vlaamse modeontwerpster Kaat Tilley is geen onbekende in het wereldje van internationale grootheden. Zo werden o.a. Zap Mama, Madredeus en Naomi Campbell door haar gekleed. Half oktober is haar eerste modeshow in Parijs.

Te weinig Nederlands op de plank 12

Klapstukfestival: universum voor eenzame dansers 13

Festival van Vlaanderen in faciliteitengemeenten 16

Het Zoniënwoud is meer dan zijn bomen 22

EN OOK NOG

VAN ASSE TOT ZAVENTEM 6 • OKTOBER IN DE RAND 14

ZONDER OMWEGEN 18 • RESTAURANT 20

GASTENBOEK 24

COLOFON

Randkrant verschijnt maandelijks op 134.000 exemplaren en is een initiatief van vzw Informatie Vlaamse Rand.

Hoofdredactie: Henry Coenjaarts

Eindredactie en secretariaat: Geneviève Ostyn

Vormgeving: Mega.L.Una, Brussel

Druk: A. De Cuyper-Robberecht, Zele

REDACTIEADRES:

Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel,

tel 02 460 45 12, fax 02 460 32 67

Verantwoordelijke uitgever: Henry Coenjaarts,

Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel.

ven, ongeacht hun nationaliteit en onder gelijke voorwaarden, actief en passief kiesrecht. Het kiesrecht is een uitvloeisel van het Europees burgerschap dat een onderdeel is van het Verdrag van Maastricht.

Hoe liggen de kaarten in ons land? Zoals gebruikelijk moest de bepaling in het Verdrag in een richtlijn - zeg

maar Europese wet- worden omgezet. Dat gebeurde op 19 december 1994. Die richtlijn staat ons

'Ik betwijfel of een meerderheid van de EU-burgers van het stemrecht gebruik zal maken'

land enkele afwijkingen toe (o.a. inzake verblijfsduur). In de rechtvaardiging van die afwijking wordt expliciet gewezen op het bestaan van 'specifieke omstandigheden en evenwichten'. Net voor de zomer raakte het dossier in een stroomversnelling toen een hele rist Vlaamse verenigingen gezamenlijk in het verweer gingen tegen het door FDF-kopstuk Georges Clérfayt ingediende voorstel tot grondwetswijziging. Volgens de Vlaamse Beweging moeten voorwaarden worden gekoppeld aan het stemrecht voor EU-burgers. Op de valreep haalde pre-

mier Jean-Luc Dehaene de lont uit het kruitvat met de belofte in het najaar met een eigen wetsontwerp te komen. De geesten kunnen intussen evolueren/rijpen en kennelijk doen ze dat ook.

Zei Marianne Thyssen, europarlementslid en ondervoorzitster van de CVP plus onverdachte verdedigster van de Vlaamse belangen in het Europees Parlement, niet dat het 'geen goede ingeving was een tekst van FDF-kopstuk Clérfayt te gebruiken als basis voor de grondwettelijke discussie?' Anderzijds zet een uitspraak van de Raad van State een aantal eisen op de helling die het Vlaamse Parlement, daarin gevolgd door de Vlaamse regering zelf, geformuleerd had. De eis - hoe redelijk ook - dat wie stemrecht wil, ook belastingen moet betalen, kan krachtens dat arrest niet. Volgens het arrest 'past het niet in de Vlaamse bevoegdheid'.

Waakzaamheid blijft dus geboden, al dient heel de discussie in haar juiste context te worden geplaatst. Zo is het aantal EU-burgers in de rand dat geen gemeentebelastingen betaalt, beperkt, dit in tegenstelling tot Brussel waar wel een probleem rijst. In Brussel wordt wellicht wel best geijverd voor een algemene gewaarborgde vertegenwoordiging van Vlamingen in de

gemeenteraden. Van een aantal andere Vlaamse eisen kan worden gezegd dat ze de evidentie zelf zijn, maar ook dat ze al geregeld zijn. Dat geldt bijvoorbeeld voor de eis dat de EU-inwoners de wetten en dus ook de taalwetten moeten naleven. Dat spreekt van zelf, maar misschien kan het geen kwaad er even uitdrukkelijk aan te herinneren.

Angst voor het onbekende

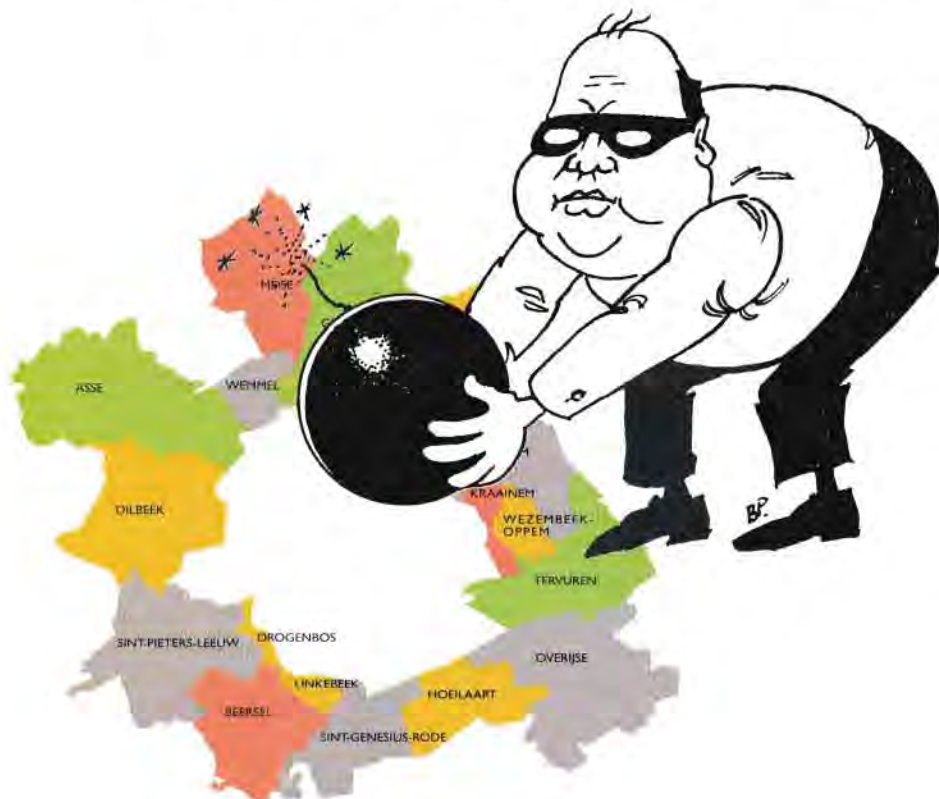
Een groot deel van de huidige herrie weerspiegelt animositeit die contraproductief dreigt uit te pakken voor de Vlamingen. Een Ierse gesprekspartner (wél een EU-ambtenaar) is verbaasd over zoveel commotie. 'Zijn jullie Vlamingen dan zo weinig zelfbewust? Jullie zouden assertiever naar buiten moeten treden. De anderstaligen hoeven geenszins jullie tegenstrevers te zijn. Treed de buitenlanders met een open geest en gastvrij tegemoet. De meeste onder hen hebben vooral oog voor een goede en efficiënte dienstverlening en hebben lak aan communautair gekibbel. Om straks gebruik te kunnen maken van hun stemrecht moeten de EU-burgers de stap zetten zich te laten inschrijven op de kieslijsten. Dat is een bewuste keuze en wie die hindernis neemt, geeft meteen aan zich te willen integreren. Daar liggen wellicht meer kansen voor het grijpen dan er gevaren dreigen.'

Dat pleidooi wordt volledig onderschreven door Eric Schamp, de burgemeester van Overijse, die er ook op wijst dat we ons moeten hoeden voor polarisering. 'Opkomen met Vlaamse eenheidslijsten lijkt me een onzalige en zelfs gevaarlijke aanpak, waarbij de EU-burgers tegen hun wil worden gedwongen partij te kiezen in een conflict dat niet het hunne is.

De Vlamingen kunnen oneindig veel meer bereiken met een open en aantrekkelijk onthaalbeleid. Initiatieven als de vzw De Rand of Randkrant kunnen een belangrijke rol spelen in dat onthaalbeleid. De buitenlanders mogen en moeten weten dat ze in Vlaanderen wonen en kunnen via die initiatieven kennis maken met onze rijke cultuur en onze gastvrijheid. Daarop komt het aan.'

Johan Cuppens

4

VUB zoekt partners voor locatie in Rode

Weinigen zullen het weten, maar de rand heeft (binnenkort 'had') een eigen stuk universiteit, of liever van twee universiteiten, op dezelfde locatie in Sint-Genesius-Rode. Deze locatie van 7,5 hectare leunt onmiddellijk aan bij Waterloo en biedt onderdak aan de opleiding biotechnologie van zowel de Université Libre de Bruxelles (ULB) als van de Vrije Universiteit Brussel (VUB). De ULB huist er sinds 1964 en zowat tien jaar later streek ook de VUB er neer.

Meedrijvend op de gulle subsidie-stroom die de Europese Unie de jongste jaren naar Henegouwen liet vloeien, besliste de ULB haar locatie in Rode te ruilen voor een nieuwbouw in Charleroi. Haar overhevelingsbeslissing liet de ULB gepaard gaan met de belofte om haar installaties en gronden bij voorrang te verkopen aan haar Vlaamse collega's. Sindsdien hebben VUB-rector Els Witte en haar staf gewikt en gewogen of en hoe ze de vrijgekomen gebouwen konden overkopen en of ze de afdeling biologie in Rode zou laten. Met die plannen, opgesplitst in diverse scenario's, heeft

de VUB-top bij tal van beleidsniveaus (Vlaamse én federale) aangeklopt. Voorlopig zonder tastbaar resultaat.

340 miljoen

Waar staat het dossier aan de vooravond van een nieuw academiejaar? Nog voor hij met vakantie ging, besliste de Raad van Bestuur van de VUB op 1 juli j.l. de afdeling 'Biologie' van Rode over te hevelen naar de nieuwbouw op de campus Oefenplein in Etterbeek.

Over de bestemming van de locatie Rode bestaat intussen de grootste onzekerheid. Rector Witte: 'Het leek ons vanuit pedagogisch standpunt beter de afdeling biologie niet te isoleren in Rode na het wegvallen van de kruisbestuiving die er was met de ULB, waarmee we altijd uitstekend hebben samengewerkt. Wij gelden voor de ULB inderdaad als bevoorrechte partners voor het verwerven van hun 6,5 ha plus de installaties. De VUB heeft echter niet de financiële middelen om alléén de 340 miljoen fr. op tafel te leggen die de ULB, op basis van een onafhankelijke schatting, voor haar eigendommen vraagt.'

Vlaamse aanwezigheid

Haar 'ronde' bij Vlaamse en federale excellenties leverde voor rector Witte dus niet de verhoopte financiële steun op. Ook haar argumentatie dat de VUB-inplanting de Vlaamse aanwezigheid in 'de corridor van de corridor', zoals ze het zelf verwoordt, zou verankeren, bleek niet te imponeren. 'Nochtans blijf ik ervan uitgaan dat de VUB-aanwezigheid in Rode een belangrijke bijdrage kan leveren om het Nederlandstalig karakter van deze

cruciale faciliteitengemeente te accentueren', zo betoogt de rector vandaag nog. Na de afwijzing door het politieke milieu heeft de VUB het over een andere boeg gegooid en speurt ze sinds enkele maanden ijverig naar hoogtechnologische bedrijven als partners. Van de locatie in Rode wil de VUB een aantrekkelijk researchcentrum maken, bijvoorbeeld toegespitst op de biotechnologie, met de universiteit als actieve partner. De verkennende gesprekken lopen via Stevibis n.v.

Keuzes maken

De bekommernissen van de Vrije Universiteit Brussel laten de politieke verantwoordelijken van de Vlaamse regering allerm minst ongevoelig, zo klinkt het eensluidend op diverse kabinetten. Dat de vinger op de knip bleef, hangt samen met een kosten/batenafweging. 'De VUB heeft natuurlijk het volste recht kleinschalige biotechnologische bedrijven te polsen om zich mee op de locatie in Rode te vestigen

VUB-aanwezigheid in Rode accentueert het Nederlandstalig karakter van de faciliteitengemeenten

en mee de kosten te dragen voor de aankoop van alle terreinen en installaties. Daarvoor kan de universiteit putten uit de fondsen die ze van de overheid krijgt voor infrastructuur. Ik stel niettemin vast dat de VUB ook al grootse plannen heeft met de verbouwing van het Arsenaal of de Ijskelders of met haar studentenkamers. Ze zal keuzes moeten maken. Rekenen op extra financiële steun van de Vlaamse overheid om Rode uit te bouwen tot een heus universitair onderzoekscentrum, lijkt me niet realistisch', aldus een goedgeplaatste waarnemer. Hoe het met de mooie locatie in Sint-Genesius-Rode zal aflopen, blijft dus een open vraag. Wellicht wordt het een partnerschap tussen de VUB en hoogtechnologische privé-bedrijven.

Johan Cuppens

FOTO: RITA DANIELS

VAN ASSE TOT ZAVENTEM

DILBEEK

Ombudsdienst wijst weg

Eind '98 willen enkele vrijwilligers uit Dilbeek een onafhankelijk adviesbureau oprichten in hun gemeente. Het moet een soort ombudsdienst worden die de burgers informeert of doorverwijst naar de juiste instantie, want daar schort nog een en ander aan. De Dilbekenaars weten vaak niet bij welke gemeentelijke dienst ze moeten aankloppen en blijven dan met hun problemen zitten.

'Voorlopig is er in de gemeente alleen een ombudsman voor rioleringen', vertelt Pascale Van der Kelen, 'en ook de zitdagen van de schepenen zijn niet meteen een succes. Vooral inwoners van deelgemeenten Itterbeek en Groot-Bijgaarden zetten niet meteen de stap naar de bevoegde gemeentelijke instanties. Maar ook voor de inwoners van Dilbeek zelf is de drempel van het gemeentehuis vaak te hoog. Het is de bedoeling dat we ons politiek onafhankelijk opstellen en proberen op die manier voor iedereen toegankelijk te zijn. Dat neemt natuurlijk niet weg dat we nauw met de gemeentelijke instanties

gaan samenwerken.'

Intussen lopen de eerste aanvragen binnen en werden al enkele probleemgevallen behandeld of doorverwezen naar de gemeente. Het is de bedoeling om de Dilbekenaar die met een probleem zit binnen afzienbare tijd zelf zoveel mogelijk verder te helpen. 'Momenteel hebben 15 vrijwilligers zich bereid verklaard om mee te werken. Op termijn willen we een vaste kern van drie medewerkers uitbouwen in elke deelgemeente. Maar eerst moeten we de samenwerking met de gemeentelijke diensten nog verder op poten zetten. Daarna informeren we de burger via affiches en een brochure waarvoor hij bij ons allemaal terecht kan. We willen vooral op sociaal vlak nuttig werk verrichten. Bejaarden helpen bijvoorbeeld met de administratieve rompslomp, of de integratie van inwijkelingen bevorderen door wat vertaalwerk te verrichten. Zonder bij dat laatste natuurlijk het Vlaams karakter van de gemeente te verloochenen.'

WS

VILVOORDE

C&A in het nieuw

C&A gaat zijn Europese hoofdzetel voor kinder- en herenkleding in Vilvoorde vestigen. Een economische opkikker die de Zennestad na de sluiting van Renault best kan gebruiken. De nabijheid van de luchthaven, de uitstekende ligging, de beschikbare ruimte en de mogelijkheid om naast het bedrijf ook een parking te bouwen voor 420 wagens, gaven voor C&A de doorslag om naar Vilvoorde uit te wijken. In oktober start de Nederlandse kledinggigant - Clemens en August openden in 1841 een eerste kledingzaak in Sneek in Friesland - met de verhuizing naar het nieuwe complex op het Vilvoordse industrieterrein Cargovil. 'Senneberg' zal het gaan heten, een verwijzing naar de Zenne - die vlakbij stroomt - en naar de Romeinse grafheuvel die er vroeger lag.

Het hele gebouwencomplex beslaat een oppervlakte van bijna drie hectaren. Vanaf volgend jaar moet deze mastodont de Europese draaischijf worden van de inkoop van kinder- en herenkleding. Ook de hele administratie van C&A wordt er in ondergebracht. Nu zijn die diensten nog verspreid over Evere, Wemmel en Strombeek. Eind dit jaar zullen er 600 mensen werken, voor een deel nieuw aangeworven personeel. Om die mensen het leven zo aangenaam mogelijk te maken, wordt het interieur van het gebouw niet 'aangekleed' door de huiscouturier van C&A,

maar wel door kunstenaar Alexander Ketele, die de inkomhal opsmukt met een beeldhouwwerk. Kunstenaars jonger dan 35 zorgen verder voor de modieuze inrichting van het interieur en het restaurant, dat plaats moet bieden aan 350 mensen. Op het rondpunt aan de Woluwelaan tenslotte komt één grote sculptuur van een jonge kunstenaar uit één van de 13 Europese landen waar C&A gevestigd is. In samenwerking met de Stichting Kunstpromotie worden 35 maquettes geselecteerd, waarvan er uiteindelijk één in overleg met de stad Vilvoorde en het Vlaams Gewest zal worden gerealiseerd.

WS

ZAVENTEM

Luchtvaart-expositie

Luchthavenuitbater BATC nodigt uit om een kijkje te nemen op de tentoonstelling 'Korte geschiedenis van de luchtvaart'. Nog tot 15 oktober kunnen ook niet-passagiers op de nationale vlieghaven tussen het verleden en de toekomst van de luchtvaart wandelen.

Een grote kioskitrine in de aankomsthal op niveau 2 geeft een historisch overzicht van de uniform-

NIEUWS UIT DE GEMEENTEN

FOTO: RITA DANIELS

Pascale Van der Kelen

evolutie bij de nationale luchtvaartmaatschappij. Voor de verzameling miniatuurvliegtuigjes, boordinstrumenten, foto's, techniek van de motoren en maquettes van vliegtuigen kan de bezoeker terecht op de Promenade op niveau 4. Paradedepaardje zijn de ontwerpen van de Coveriplaan, een toestel bedacht door een Belg, dat de voordelen van een helikopter en een vliegtuig verenigt. BATC viste de verzamelstukken op bij de afdeling luchtvaart van het Koninklijk Legermuseum en bij privé-verzamelaars. Alle tentoongestelde stukken komen uit de burgerluchtvaart. De expositie over luchtvaart volgt op die over speelgoed, 'België bierland' en 'de wereld van de marionet'.

AvH

FOTO: RITA DANIELS

Eerste natte dweil

De Vlaamse regering reikt met het afschaffen van de taalpremie voor gemeentebtenaren een eerste natte dweil aan om het faciliteitenstelsel uit te doven. Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Leo Peeters, doekte de premie begin augustus op. 'De toekenning van de taalpremie bevorderde de tweetaligheid van de faciliteitengemeenten en dat kan de bedoeling niet zijn', luidt het op het kabinet van minister Peeters. Van het oorspronkelijke opzet om de Franstalige minderheid in de Vlaamse rand rond Brussel te integreren, komt niets in huis. 'In de gedachtegang dat de faciliteiten een uitdovend verschijnsel zijn, kon de Vlaamse regering de premie onmogelijk in stand houden.' De bal ging aan het rollen na de reactie van het gemeentepersoneel in Drogenbos bij het invoeren van het nieuw personeelsstatuut vorig jaar. Op basis daarvan verstuurde minister Peeters een omzendbrief die paal en perk stelt aan de taalpremie in de

FOTO: PATRICK DE SPIEGELAERE

faciliteitengemeenten rond Brussel en in Bever. De afschaffing kadert in het sectoraal akkoord van 1993 dat de waaier aan premies opheft die niet worden toegekend bij wet, besluit of omzendbrief. Ter compensatie verhoogden de wedschalen. 'De premie werd onwettig toegekend', meent Vlaams parlementsleden Etienne Van Vaerenbergh. 'In Brussel is de tweetaligheidspremie verantwoord, daarbuiten niet. De maatregel van Peeters past in het afschaffen van faciliteiten op termijn.' Het taalexamen blijft voorlopig wel bestaan. De taalwetgeving is een federale materie en valt dus niet onder de bevoegdheid van minister Peeters.

AvH

Hoge raad voor Lambiek

Lambiekbier is uniek in de wereld. Vanuit Japan, de States, Engeland komen nieuwsgierige brouwers in het Pajottenland en de Zennevallei kijken hoe de verschillende lambiekbieren worden gemaakt. Een aantal artisanale brouwers wil dan ook de samenstelling van de bieren vastleggen, zodat vanuit het buitenland geen namaak op onze markt kan worden gebracht. Hiervoor richten de brouwerijen samen met de Objectieve Bierproevers (OBP) de 'Hoge Raad voor Ambachtelijke Lambiekbieren' (HORAL) op. 'Wij brouwen nog volgens het recept uit de middeleeuwen', zegt Arman Debelder van de Beerselse Drie Fonteinen. 'Dat betekent dat ons bier minstens twee jaar moet gisten vooraleer het naar de consument gaat. Het bier ondergaat een spontaan gistingsproces door het eerst twee maand aan de lucht bloot te stellen. Daarin zitten de heel specifieke gistcellen, de Brettanomyces en Lambicus Bruxelensis, die het bier de typische lambieksmaak bezorgen. Alleen in de streek rond Brussel komen de juiste gistcellen voor'. Op 19 oktober openen volgende artisanale lambiekbrouwers en -stekkerijen hun deuren: de twee geuzestekers De Cam (Gooik) en Drie Fonteinen (Beersel) en vier geuzebrouwerijen: Frank Boon (Halle), Lindemans (Vlezenbeek), De Troch (Wambeek), Timmermans (Itterbeek) en Drie Fonteinen (Beersel)

MT

Aan d'Abdij van Grimbergen

De glans van Prémontre... en daar afspreken! Kan het luisterrijker in de buurt van Brussel? Niet omdat dit hartje Grimbergen is, vroeger een zeer agrarische gemeente, nu een beter slaapoord in de schaduw van de hoofdstad. Wel omwille van het prachtige decor van de hier alomtegenwoordige Norbertijner-abdijkerk. Dit oord van gebed, bezinning en bekering werd vermoedelijk gesticht in 1128 en is daarmee de oudste bewoonde Norbertijnerabdij van Vlaanderen. Naast abdijkaas en abdijsbier die men in de schaduw van het 'onvoltooid' barokke gebedsoord kan kopen, is deze paterskerk als luisterrijke in steen gestolde emanatie van de Contra-Reformatie zowel het aanschouwen als het bezoek waard.

Aan de uitvoering van de definitieve voorgevel van deze 17e eeuwse baroktempel is men nooit toegekomen. Het ware gelaat van het triomfantelijk katholicisme komt hier dus niet helemaal uit de verf. Jammer? Welnee, zo valt er tijdens het wachten wat te fantaseren. En als de persoon in kwestie komt opdagen, weet u meteen waarmee de conversatie te beginnen: 'typisch Belgisch niet, dit nooit voltooid pronkgebouw...?!'

FOTO: RITA DANIELS

Minder scholieren uit de rand in Brusselse netten

Hoewel de randgemeenten er een behoorlijk uitgebouwde onderwijsinfrastructuur op nahouden, oefent Brussel als onderwijscentrum sinds decennia een aantrekkingskracht uit op Vlaanderen. De mythe van de metropool als lichtende bron van educatie? En hoe reageren de Vlaamse scholen in de rand op het fenomeen?

Het sterk uitgebouwd Nederlandstalig onderwijsnet te Brussel, dat in geen enkele verhouding staat tot het aantal Brusselse Vlamingen, moet het vooral hebben van leerlingen uit die Vlaamse rand, ... én van Brusselse Franstaligen die niet gediend zijn van het toenemend aantal migrantenkinderen in het francofone net.

Een en ander leidt tot een verdoken slag tussen Brussel en de scholen in

de buitengemeenten, al wil niemand het woord 'schooloorlog' in de mond nemen.

Elitair

Zeker de 'mammoetscholen' zoals het Koninklijk Atheneum in Etterbeek en het St. Jozefscollege in Woluwe leggen de nadruk op het verrijkend aspect van de 'kennismaking met de meertalige grootstad' én op het feit dat grote instellingen nu eenmaal meer middelen hebben om didactisch up to date te zijn. Deze scholen werken actief in de rand, en hebben een wijdvertakt net van eigen leerlingenvervoer uitgebouwd.

De scholen in de rand hebben eveneens serieuze pijlen op hun boog: loont het wel de moeite om twee uur per dag in een stomende file te staan, als het achter de hoek of een gemeente verder evengoed kan, in het vertrouwde eigen milieu? We haalden op een bloedhete augustusdag kriskras een paar ouders én schooldirecties onder hun parasol vandaan.

Inneke van der Heijden (Hoeilaart) laat haar zoon Bauke (16) naar het Koninklijk Atheneum in Etterbeek gaan.

'Bauke deed zijn lagere school hier in de Hoeilaartse Rijksbasischool. De laatstejaars werden voor een infodag uitgenodigd in het Atheneum van Etterbeek, en het beviel hem daar wel. Die overstap was trouwens nogal massaal, veel van z'n vriendjes deden hetzelfde.'

Het overwicht van het Frans buiten het leslokaal, vormt wél een probleem, vindt Bauke. 'Het is gewoon niet waar dat je vlot Frans leert onder leeftijdsgenoten. In de praktijk is er veel meer sprake van 'cercles Français', aparte Brussels-francofone clubjes en dito Nederlandstalige tegenreacties'.

Willeke Bert (16) uit Dworp gaat eveneens naar een atheneum in Brus-

sel. Ze kent die stad door en door, en dat vindt haar moeder beslist een pluspunt.

'We hebben toch wel ondervonden dat contact met de grootstad voor kinderen opvoedkundig van essentieel belang is. Ze krijgen een ruimere kijk op de dingen en het onderwijspeil in Brussel ligt ook wat hoger. Helaas zijn sommige scholen nogal elitair waardoor kinderen met leerproblemen er niet zo aan hun trekken komen. Ik heb de indruk dat men graag uitpakt met briljante resultaten. Er wordt dus ook niet snel aan de alarmbel getrokken als het verkeerd gaat, en dat is toch wel essentieel voor de toekomst van je kind.'

Actief rekruteren

Het Maria Assumpta-Lyceum (Laken), een deftige meisjesschool die sinds drie jaar gemengd is, ligt op Brussels grondgebied, maar wordt vooral bezocht door leerlingen uit Meise, Grimbergen, Wolvtem, Londerzeel, Merchtem, Alle leerlingenvoer

Die Wahl der Schulen

Obwohl die Randgemeinden Brüssels eine angemessene Schulinfrastruktur aufweisen, übt Brüssel als Bildungszentrum seit Jahrzehnten eine Anziehungskraft auf Flandern aus. Die Höheren Schulen im Brüssels Hoofdstedelijk Gewest (Region der Hauptstadt Brüssel) werden von ungefähr 12.000 Schülern besucht. Derzeit stammen lediglich 36,7% von ihnen aus den 19 Gemeinden der Region selbst, während 63,3% der Schüler aus dem Arrondissement Halle-Vilvoorde täglich in die Hauptstadt pendeln. Ungeachtet der Werbekampagnen jedoch verliert der niederländischsprachige Unterricht in Brüssel Schüler. Seit den 70er Jahren hat die Anzahl der Schulen in den Regionen ausserhalb von Brüssel (Vlaamse rand) bekanntlich erstaunlich zugenommen, und ab den 90er Jahren haben sich einzelne Schulen organisatorisch zusammengeschlossen bzw. haben sogar fusioniert, um das Angebot besser abstimmen zu können. Es sind somit keine Riesenschulen entstanden, sondern Schulen, die den Bedürfnissen der Menschen angepasst sind. Die Zeitung RandKrant sprach mit einigen Schulleitern sowie mit Eltern von Schülern. Denn auch wenn politische Möglichkeiten wahrgenommen werden müssen, so wird noch immer von den Eltern bestimmt, wie die Unterrichtslandschaft in und um Brüssel aussehen soll.

FOTO: PATRICK DE SPIEGELARE

Robert Steuts

wordt door de school zelf georganiseerd.

Directrice mevrouw De Caluwé: 'Onze school moet het inderdaad hebben van de buitengemeenten en het Vlaams-Brabantse hinterland. We voeren een actieve rekruteringspoli-

tiek naar die regio, zonder evenwel in conflict te willen komen met plaatselijke scholen. Kwaliteit en het multicultureel aspect van de

hoofdstad zijn ons visitekaartje. De invloed van Franstaligen en zogenaamde tweetaligen op onze school houden we goed onder controle. Het is de bedoeling dat die jonge andersstaligen het Nederlands écht gaan beheersen als een tweede moedertaal, anders horen ze hier niet thuis.'

Op mensenmaat

Ondanks de promotiecampagnes boert het Nederlandstalig onderwijs in Brussel globaal achteruit. Hoe komt dat? Sinds de jaren 70 zijn er in de Vlaamse rand flink wat scholen bijgekomen. Vanaf de jaren 90 hebben die zich onderling georganiseerd, of zijn zelfs gefusioneerd, om het aanbod beter op elkaar af te stemmen. Bovendien is de druk om Frans te leren, en dus de aantrekkingskracht van de hoofdstad, sinds de federalisering sterk afgenomen en kiezen steeds meer jonge Vlamingen voor het Engels als tweede taal.

Robert Steuts, prefect van het Koninklijk Atheneum in Tervuren, ziet de toekomst met vertrouwen tegemoet. Zijn school heeft een tiental jaar geleden rake klappen gehad en stond ei-zo-na op sluiten wegens onvoldoende leerlingen. De nabijgelegen Brusselse gemeenschapsscholen Etterbeek en in mindere mate St. Pieters Woluwe zijn traditioneel grote afnemers van scholieren uit de rand. Maar het tij is gekeerd en van voornoemde scholen is er wellicht nu één tot verdwijnen of fusioneren geïdoemd...

'Op een heel kleine minderheid na trekt men in Tervuren alleen nog naar de hoofdstad voor een speciale studierichting. Wij wilden ons profileren als 'kleine' school van zo'n 400 leerlingen, op mensenmaat, en dat heeft gewerkt. Zowel Brussel als Leuven, hier de twee klassieke alternatieven, bieden in het officiële net alleen mastodont-scholen waar kinderen in verloren lopen. Ik kén al mijn leerlingen persoonlijk, ik volg ze allemaal in hun ontwikkeling. Binnen die kleinschalige visie is er zeker plaats voor samenwerking met andere scholen in de regio. Zo is er nog maar pas een fusie tot stand gekomen tussen het K.A. Tervuren en de Kasteel-middenschool van Overijse. Twee campussen, één instelling, met een gecoördineerd leerlingenvervoer.'

Pijplijnen

Hoe moet het nu verder met die vlotende hersenmassa's? Als men Brussel echt als Nederlandstalig onderwijscentrum voor Vlaams Brabant wil uitbouwen - en daar zijn sterke cultureel-educatieve argumenten voor -, dan moet er maar eens werk worden gemaakt van een efficiënt openbaar

ENKELE CIJFERS

De schoolbevolking van het secundair onderwijs (alle netten) van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest telt zo'n 12.000 koppen. Op dit ogenblik is slechts 36,7% daarvan afkomstig uit de 19 gemeenten zelf; 63,3%, twee derden dus, pendelt vanuit het arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde dagelijks naar de hoofdstad. Het vrij onderwijs scoort qua rekrutering in de rand opvallend beter (70,6% niet-Brusselse scholieren) dan het gemeenschapsonderwijs (47,8%).

De rand, zo blijkt uit deze cijfers, is voor de Brusselse Nederlandstalige scholen, zeker in het secundair onderwijs, een zaak van leven of dood.

(Cijfers: Vlaamse Gemeenschaps Commissie, telling februari '97).

Het Maria-Assumpta college in Laken

vervoer. Een metrolijn vanuit Merchtem-Wemmel bijvoorbeeld, aangesloten op de as Heizel-Brussel Centraal, of nog in 15 minuten ondergronds van de markt van Overijse naar het Muntplein. Sommigen vrezen weliswaar dat de Brusselse olievlek zich via deze pijplijnen zou kunnen verspreiden, maar je kunt nu eenmaal niet tegelijk de hoofdstad isoleren van zijn periferie én verwachten dat die rand Brussel massaal van Vlamingen voorziet.

Als men zou opteren voor kleinschalig onderwijs dichtbij huis, en ook daar valt op educatief én ecologisch vlak veel voor te zeggen, dan moet het fenomeen 'Nederlandstalig Onderwijs te Brussel' tot zijn ware sociologische functie worden teruggebracht. In de 19 gemeenten zullen dan hooguit een paar grote instellingen overleven... wellicht mét een flink aantal Franstaligen op de banken.

Het zijn uiteindelijk politieke opties die genomen moeten worden, met aandacht voor alle kosten en baten. In laatste instantie blijven het overigens de huisvaders en -moeders die bepalen hoe het onderwijslandschap in en rond Brussel er zal uitzien...

Johan Sanctorum

Wat hebben Zap Mama, Madredeus, Naomi Campbell, de Koningsgalerij nr. 4 en feeëriek Vlaamse bruidsjurken met elkaar gemeen? Juist, mode-ontwerpster Kaat Tilley. 'Ik schilder met kleren', zegt ze. 'Maar ik ben ook met dans, muziek en literatuur bezig. Alles vloeit gewoon in elkaar over.'

Kaat Tilley te pakken krijgen, is bijna een onmogelijke zaak. Zo ergens tussen 7 en 8 s'ochtends kan het nog net, voor ze richting Parijs vertrekt, ter voorbereiding van haar eerste modeshow daar, half oktober. 'Het is op dit ogenblik gewoon hec-tisch, ik verdrink in het werk want ik doe zo ongeveer alles zelf. Ik ontwerp o.a. een schoen- niet zomaar een schoen, een juweeltje wordt het- en ga op zoek naar een Belgische fabrikant. Een zoektocht die niets oplevert, dus wordt het een Italiaan, want in België is er jammer genoeg geen fabrikant meer die een vrouwen-schoen kan maken. Ik teken ook voor-, zij- en rugaanzichten van kapsels, en geef 13 topkappers uit de hele wereld de opdracht om ze uit te werken. Ook die moet ik opvolgen. Met Oxalis bespreek ik de muziek voor het défilé: het zijn niet altijd gemakkelijke gesprekken, want ik weet precies welk ritme er in mijn hoofd zit, alleen klopt dat niet met wat zij er zich bij voorstellen. Ik organiseer ook nog een casting voor alle Belgische meisjes die zo fijn zijn als een Giacometti en 1,80 m lang. Daaruit kies ik mijn mannequins. En dan zijn er nog de decors, de prototypes en ga zo maar door. Een berg werk, maar het défilé moet gewoon perfect zijn.'

Wat betekent zo'n modeshow voor u? Ik associeer het met pure commercie.

KT Voor mij is het veel meer dan dat. Ik ben niet goed in commerciële contacten, ik moet mensen aanvoelen, anders loopt het fout. Daarom heeft het ook zolang geduurd voor ik eraan durfde beginnen. De meeste van mijn

FOTO: PATRICK DE SPIEGELAERE

Kaat Tilley

'Ik heb vreemde culturen nodig om ideeën op te doen'

collega's gaan al na een paar jaar naar Parijs, maar ik ben bijna 38 en nu pas voel ik dat er mensen achter mij staan -ook in Parijs- die hetzelfde willen.

Oase

Toen u met de zaak in de Koningsgalerij in Brussel begon, bracht u meteen ook uw eerste commerciële collectie uit.

KT Ja, 8 jaar geleden 'kocht' ik mijn tweede dochter én op hetzelfde moment nam ik een kunstgalerij over. Ik had de daver op het lijf, zo'n stap! Ik kwam uit een klein winkeltje achter de Zavel, waar per dag één auto voorbij kwam en waar er geen andere winkels in de buurt waren. Maar het bleek een goede beslissing, want na het eerste seizoen was onze winkel uitverkocht en moesten we sluiten omdat de rekken leeg waren.

Wat vindt u van Brussel?

KT: Brussel is een zalige stad, maar ik zou er niet kunnen wonen. Ik voel me pas goed als ik vogels hoor en dieren zie. Ik ben geboren en opgegroeid in het landelijke Kapelle-op-den-Bos, waar mijn moeder nog steeds woont. Ik woon sinds een half jaar in Asbeek, een gehucht van Asse, amper één straat lang. Ik voel me er heel goed, het is een oase van rust. Het enige nadeel is dat iedereen me ook echt weet wonen en daarom moet ik voor het echte creatieve werk naar het buitenland. Per jaar ga ik twee keer twee weken in een of ander ver land mijn nieuwe collectie uittelen.

Ik heb die vreemde culturen nodig om ideeën op te doen, zonder dat ik ze kopieer.

Internationaal huis

Kapelle-op-den-Bos en Asbeek, het platteland zeg maar, en Brussel waar het leven er compleet anders uitziet, u kent ze allebei.

KT Tot mijn 14de ben ik eigenlijk nooit verder geweest dan Kapelle-op-den-Bos. Na de nonnenschool ben ik naar Sint-Lucas gegaan, waar de basis is gelegd voor mijn verdere carrière. Ik heb nog steeds een goed contact met mijn leraren tekenen en schilderen; ze volgen mijn werk, bekijken mijn kledingstukken en becommentariëren de compositie. Het is fantastisch om het daar met hen over te hebben! Tijdens die periode in Brussel heb ik ook Frans leren spreken. Wat ik tot dan op school had geleerd, was eigenlijk miniem. Ik was erg leergierig en besepte dat ik sterker zou staan als ik ook het Frans onder de knie had. Ik heb het overigens vaak meegemaakt dat ik een winkel binnenstapte waar het personeel absoluut weigerde om Nederlands te spreken. Dat heeft me altijd verschrikkelijk gestoord en ik ging dan gewoon buiten zonder iets te kopen. Het is nog altijd zo dat veel meer Vlamingen de moeite doen om Frans te spreken dan omgekeerd en dikwijls vind ik dat erg enerverend. Bij mij in de zaak moet iedereen tweetalig zijn. Taal mag absoluut geen barrière zijn.

voor de dingen die ik doe. Bovendien is mijn huis een internationaal huis en hoe meer talen er gesproken worden, hoe beter de buitenlandse contacten lopen.

Als u in het buitenland, bijvoorbeeld in Los Angeles waar Naomi Campbell een jurk van u heeft gekocht, moet uitleggen hoe België en de taalkwestie er uitzien, wat zegt u dan?

KT Ik voel me hier nog steeds heel goed en hoe vaker ik naar het buitenland ga, hoe meer ik vind dat Vlaanderen er in al zijn bescheidenheid mag zijn. Als ik aangesproken word over hoe het nu precies zit met die verschillende talen, dan zeg ik altijd dat meer dan de helft van de bevolking in België Nederlands spreekt, maar ook dat ik de problemen daar rond soms kleinzielig vind. Ik word vooral aangetrokken door Oost-Europese landen. Het gevoel van

'Al te dikwijls tonen vrouwen niets van hun kracht en blijven ze teveel op de achtergrond'

saamhorigheid onder de artiesten daar is ongelooflijk. Hier krijg je dat maar als je jezelf bewezen hebt, dan pas komen gelijkgezinden naar je toe, terwijl ik me al jaren afvraag waarom dat niet van bij het begin kan. Neem nu de mode-academie in Antwerpen. De filosofie daar is dat studenten tegen elkaar moeten worden opgezet. Je krijgt opdracht na opdracht, onmenselijk zwaar, een ware nachtmerrie, maar o wee als de proffen merken dat je samenwerkt. Dat mag niet. Je moet en zal jezelf harden als voorbereiding op de strijd die je nog te wachten staat. Toen al wilde ik met anderen samenwerken, zoals ik het nu ook doe.

Breng artiesten en creatievelingen onder in één ruimte en zolang je persoonlijkheid genoeg hebt, springen de vonken over is mijn motto. In Belgrado heb ik dat meegemaakt, die wederzijdse bevruchting van mensen die met theater, dans, schilderen en

muziek bezig zijn. Alles draait om verwondering, die is essentieel en die wil ik opnieuw aanwakkeren.

Fiere vrouw

Parijs en uw défilé lijken me daar op het eerste gezicht toch een eind van af te staan.

KT Niet van de verwondering. Wat ik daar breng is hoe genaamd niet de trend van dit ogenblik, het is zelfs bijna een extreme reactie daartegen. Ik breng een irreal beeld van de mooie vrouw, terwijl Parijs de oververmoeide vrouw opvoert. De vrouw met korte rokjes, met gebogen schouders en vette haren die in haar gezicht vallen. Zo'n beelden bezorgen me een slecht gevoel. Ik wil dat vrouwen hun kracht tonen, hun vrouwelijkheid en persoonlijkheid en dat ze een positieve uitstraling hebben. Ik vind dat zo belangrijk omdat ik zelf een vrouw ben, kinderen heb en fier ben omdat ik een vrouw ben, hoe moeilijk het leven voor een vrouw ook kan zijn. Al te dikwijls tonen vrouwen niets van hun kracht, ze blijven teveel op de achtergrond, manifesteren zich niet genoeg.

Werkende vrouw en moeder, zijn die twee rollen niet vaak moeilijk verenigbaar?

KT Het contact met mijn kinderen verloopt goed, al zeg ik het zelf. Ik krijg wel af en toe van hen ervan langs: 'Mama, al die andere mama's komen hun kinderen van school halen, en jij komt ons nooit halen?!' Lastig hoor, want ik ben enorm

FOTO PATRICK DE SNEELAERE

gehecht aan mijn kinderen. Voor mijn dochters laat ik ook graag mijn werk staan en toch stoort het me soms dat ik ze desalniettemin zo weinig zie. Tegelijkertijd besef ik ook wel dat het niet echt het aantal uren dat je bij hen bent is dat telt, maar wel de manier waarop je de uren die je samen hebt invult. Ikzelf had een moeder die altijd thuis was en me erg veel geborgenheid heeft gegeven. Ik heb dan ook erg veel moeite gehad om daar van los te komen. Nu wil ik niet liever dan dat mijn eigen kinderen erg zelfstandig worden en hun eigen weg kunnen maken.

Kris Verhaegen

**Kaat Tilley:
J'ai besoin des autres cultures pour réaliser mes idées**

Quel est le point commun entre Zap Mama, Naomi Campbell, la galerie du Roi n°4 et les féeriques robes de mariée flamandes ? La réponse est Kaat Tilley, modiste, qui présente pour la première fois, à la mi-octobre, son défilé de mode à Paris. 'Je souhaite que les fem-

mes montrent leur force, leur féminité et leur personnalité, qu'il émane d'elles une image positive.'

Kaat Tilley, qui possède une florissante galerie de mode au coeur de la capitale, adore Bruxelles, mais ne pourrait pas y habiter. Elle a jeté son dévolu sur Asbeek, un hameau d'Asse. 'Je m'y sens bien, c'est un havre de tranquillité. Le seul inconvénient est que tout le monde sait que j'habite ici, et je suis obligée de me rendre à l'étranger pour accomplir un véritable travail de création. J'ai besoin des cultures étrangères pour réaliser mes idées.'

Elle se sent pourtant très bien en Belgique. 'Plus je me rends à l'étranger, plus je trouve que la Flandre peut être fière d'elle-même.'

Te weinig Nederlands op de plank

Het zal wel niet uitmonden in een boekenverbranding, maar voor sommige Nederlandstalige openbare bibliotheken in de rand ziet de toekomst er niet zo rooskleurig uit. Vooral in de faciliteitengemeenten Wezembeek-Oppem en Wemmel wordt gevreesd voor het intrekken van de erkenning, dus verlies van subsidies, indien het overaanbod van Franstalige boeken niet wordt verminderd. 'In feite voldoet geen enkele bibliotheek in de zes faciliteitengemeenten aan de voorschriften van het bibliotheekdecreet', aldus Antoon Van Hoogenbemt en Clara Haesaert.

Het decreet op het Nederlandstalig Openbaar Bibliotheekwerk dateert uit 1978 en legde onder meer de verplichting op om 75 procent Nederlandstalige boeken tegenover 25 procent anderstalige werken aan te bieden.

In Wezembeek-Oppem, Wemmel en Linkebeek zijn er jaren aan een stuk teveel Franstalige boeken gekocht, waardoor er een onevenwicht is ontstaan ten nadele van het Nederlandstalig aanbod in de bibli-

otheken.

Wemmel is inmiddels aan een grote schoonmaak bezig en plukt vooral 'verouderd Franstalig werk' weg om het Nederlandstalig boekenbestand van 68% op te trekken naar de wettelijk voorziene 75%. In Wezembeek-

'Geen enkele bibliotheek in de zes voldoet aan de voorschriften van het decreet'

Oppem lijkt dat een quasi onmogelijke opgave, omdat minder dan 57% van de rekken wordt ingenomen door Nederlandstalige boeken. Volgens het Franstalig schepencollege is er geen vuiltje aan de lucht. 'Deze bibliotheek werkt met 40.598 boeken tot voldoening van de inwoners', zo luidt het daar.

Antoon Van Hoogenbemt, de voorzitter van de raad van bestuur van deze Nederlandstalige openbare bibliotheek, is er minder gerust in. Volgens hem wordt de erkenning wel degelijk ingetrokken als er niet dringend gesnoeid wordt in het Franstalig boekenaanbod. De overvloedige boeken zou men best overbrengen naar Franstalige bibliotheken, 'zodat al dat leesvoer toch een plaats vindt waar het meer thuis hoort'. Intussen betreurt hij dat die Franstalige bibliotheken nauwelijks Nederlandstalige boeken in hun rekken hebben.

Gebrek aan visie

Clara Haesaert was als ambtenaar van het toenmalig ministerie van Nederlandse cultuur in

1978 van dichtbij betrokken bij de invoering van het decreet op het Nederlandstalig Openbaar Bibliotheekwerk. Zij vreesde toen al dat dit in de randgemeenten voor moeilijkheden zou zorgen en ziet die vrees nu bewaarheid.

'Als hier een centrale openbare bibliotheek was opgezet met filialen in de probleemgemeenten naar analogie van de Brusselse Hoofdstedelijke bibliotheek, dan had men de problemen die vandaag rijzen wellicht kunnen voorkomen.'

Clara Haesaert betreurt ook het gebrek aan visie bij de invulling van het bibliotheekdecreet. 'Men heeft zich onvoldoende gerealiseerd dat er met het toenemend aantal buitenlanders in deze gemeenten andere behoeften zouden ontstaan. Ook anderstalige dan Nederlandse of Franse werken moeten hier aan bod kunnen komen. In die optiek zouden de Nederlandstalige openbare bibliotheken zich kunnen toespitsen op het aanbieden van vertalingen van Vlaamse auteurs om die aldus bij de andersstaligen beter bekend te maken.'

Vinger in de pap

Deze redenering van Clara Haesaert oogt aantrekkelijk, maar in de praktijk lijkt ze vooralsnog moeilijk realiseerbaar, gewoon omdat de Franstaligen meer dan een vinger in de pap hebben bij de aankoop van de boeken in de faciliteitengemeenten. Antoon Van Hoogenbemt wijst erop dat vorig jaar in Wezembeek-Oppem 782 Nederlandstalige en 693 Franstalige boeken werden aangekocht. De anderstalige aankoop bestond uit slechts acht Duitse en één Engels boek!

Tegen 1999 moet er een nieuw aangepast bibliotheekdecreet zijn. Volgens Clara Haesaert zou daarin een globale aanpak moeten primeren voor de Nederlandstalige openbare bibliotheken en de culturele en gemeenschapscentra in de rand, waarbij het aankoopbeleid toevertrouwd zou kunnen worden aan de vzw De Rand die sinds kort operationeel is.

Willem Persoon

FOTO: RITA DANIELS

Antoon Van Hoogenbemt en Clara Haesaert

Universum voor eenzame dansers

In zijn beginperiode schotelde het Leuvense Klapstukfestival aan het studentenpubliek baanbrekende smaakmakers voor die hen van bij het begin van het academiejaar moesten opwarmen voor de verschillende podiumkunsten. In 1983 vond een totale ommezwaai plaats; Klapstuk werd van dan af een grensverleggende dansbiënnale waarop in de loop der jaren tal van internationale coryfeeën schitterden. Naast de pioniers van de 'Belgische golf' kwamen ook de buitenlandse boegbeelden van de postmoderne en de expressionistische bewegingstaal in Leuven aan bod. Klapstuk liet Vlaanderen kennismaken met grote namen als Merce Cunningham, Jean-Claude Gallotta en Maguy Marin. De Japanse butodans en het bombastisch Duits bewegingstheater werden in het programma-aanbod vervlochten met het wiskundig berekend spel van Lucinda Childs en Trisha Brown. De organisatoren introduceerden in het verleden ook Mark Tompkins, Karole Armitage, Arnie Zane en Bill T. Jones in Vlaanderen. Sinds de sterchoreografen uitgebreid aan bod komen in de Antwerpse Singel, lijkt Klapstuk veel bescheidener. Op enkele uitzonderingen na ontbraken tijdens de voorbije edities de grote buitenlandse namen. Kleinschalige laboratoriumproducties en 'works in progress' zorgden voor een verjongingskuur maar kwamen vaak niet tegemoet aan de verwachtingen van de veeleisende dansliefhebbers.

Temperamentvolle Fabre

In het programma van dit jaar voeren solovoortellin-

'Agon', choreografie van George Balanchine

gen de boventoon. Het individualisme viert weer hoogtij in de kunst. Bovendien zijn éénmansproducties minder prijzig. Uiteraard vragen dergelijke

Klapstuk liet Vlaanderen kennis maken met tal van grote namen uit de wereld van de dans

voorstellingen een grotere inzet van de artiest omdat alle aandacht uitsluitend op hem/haar is toegespitst. In première brengt Jan Fabre zijn volledige cyclus over de vier temperamenten. Na de kwakzalvers en medicijnmannen van weleer raakten ook talrijke componisten en een handvol choreografen in de ban van vurige, opvliegende, flegmatieke en zwartgallige karaktertypes. Fabre wil voor hen niet onderdoen. Hij engageerde een kwartet acteurs die eerder een belangrijke rol vervulden in zijn geruchtmakende marathonperformances. Annamirl Van der Pluym dook al op in 'De macht der theatrale dwaasheden'. De rijzige Marc Vanrunxt is eveneens een oude bekende, die

past in deze plastische verbeeldingswereld. Het sado-masochisme staat centraal in de solo 'The Very Seat of Honour', die hij op het lijf schreef van Renée Copraij. Voor Wim Vandekeybus dacht hij een monoloog uit over de beklemmende verhouding tussen een mannelijke danser en een vrouwelijke fotografe.

Driemaal anders

Een ander opmerkelijk solo-optreden in deze editie van Klapstuk is dat van Rosas-danser Vincent Dunoyer. Hij werkte daarvoor samen met drie uiteenlopende choreografen. Steve Paxton, gespecialiseerd in lichamelijke contactimprovisaties, loodste hem mee naar zijn afge-

legen boerderij. Elizabeth Lecompte, de belangrijkste denktank van de alternatieve Wooster Group, gijzelde hem enkele weken in een New Yorkse toneelgarage. Anne Teresa de Keersmaeker trok zich met hem voor een werksessie terug in de lokalen van haar dansschool vlakbij het Brusselse Zuidstation. Elk van hen belicht andere aspecten van de danspersoonlijkheid van Vincent Dunoyer.

'Mister B'

Merkwaardig in dit Klapstukfestival is het luik dat is gewijd aan één van de grondleggers van de moderne dans. Het Nationale Ballet uit Nederland reconstrueert 'Agon' van de Russisch-Amerikaanse dansmeester George Balanchine. 'Mister B', zoals hij door zijn bewonderaars werd genoemd, staat 14 jaar na zijn dood opnieuw model voor de danskunst en biedt een houvast voor choreografen, die een evenwicht zoeken tussen tijdloze traditie, flitsende bewegingstechniek en onbeschimmelde uitdrukkingsvormen.

Ludo Dosogne

Klapstuk.

Van 29 september tot 22 oktober in 10 Leuvense zalen. Info: 016/23 67 73.

Bahnbrechendes Festival

Von einem rein studentischen Festival entwickelte sich das Klapstukfestival in Leuven zu einer bahnbrechenden Tanz-Biennale. Neben den Pionieren der 'Belgischen Welle' kamen auch ausländische Galionsfiguren der postmodernen und expressionistischen Bewegungssprache nach Leuven. So konnte man auf dem flämischen Festival zahlreiche grosse Namen aus der Welt des Tanzes kennenlernen. Während der vergangenen Saison sorgten zahlreiche kleinere Produktionen und 'Arbeiten' für die Verjüngung: im diesjährigen Programm waren besonders die Solovorstellung u.a. von Jan Fabre, Marc Vanrunxt, Vincent Dunoyer, um nur einige zu nennen, bemerkenswert. Darüber hinaus bedachte das diesjährige Klapstuk-Festival auch George Balanchine, einem der Väter des modernen Tanzes mit Aufmerksamkeit.

TONEEL

Boon bewerkt

Theater De Korre bewerkte de lijkigste roman van Louis Paul Boon –De Kapellekensbaan– voor het podium. Het oorspronkelijk manuscript, waaraan de auteur ruim tien jaar werkte, telt meer dan duizend bladzijden. Om een marathonvoorstelling te vermijden, moest het boek dus ingrijpend worden ingekort. Gelukkig heeft het werk een losse structuur. Autobiografische bespiegelingen vermengen zich met

het levensverhaal van Ondine, die zo graag wil trouwen met mijnheer Achilles. Tussen de personages van vlees en bloed uit haar kennissenkring verschijnen ook gefantaseerde schimmige figuren. In talloze gedachtesprongen en toegevoegde anekdotes hekelt Boon de domheid en het laf gedrag van de medemens, of hangt hij een schrijnend beeld op van diens fysieke en geestelijke aftakeling. De auteur tracht zich te bevrijden van de dwangbeelden die hem overal achtervolgen. Sommige personages ontworstelen zich uit hun onrust door het geluk na te streven. De ver-

doemden kankeren over hun ongenadig bestaan. Zij geloven niet meer in hun vroegere idealen. En de oude 'bultkarkas' van de laatste pagina zwijgt en staart na de lezer nu ook de toeschouwer aan.

CC Dilbeek, 9 oktober

CC Strombeek-Bever, 29 oktober.

JONGEREN-
CONCERTENOude en nieuwe
muziekhelden

Twee veelbelovende 18-jarige zangeressen openen op vrijdag 10 oktober de vierdelige reeks jongerenconcerten van het Fenikshof en de Grimbergse jeugdhuisen. *Marjan Debaene* bijt de spits af met folk. Eerder was zij al te gast op het Dranouterfestival. Hoofdact wordt de blondharinge *Bloem* uit Nederland. Haar muziek komt in de buurt van de IJslandse *Björk*, waarop zij zich inderdaad inspireert. Een maand later staan de *Boerenzonen Op Speed* op het programma. Na het artistieke *Ithaka* en het familiale Leuvense *Marktrock* bevrijdt dit eigenwijs kwartet zich stilaan uit het keurslijf van de rockpop. Om de vrouwelijke groupies te plezieren willen ze nog wel 'Vel tegen vel' en 'Vliegtuig' uit hun geoliede kelen persen. Met de diskjockeys van Studio Brussel lopen de contacten gesmeerder dan met de producers van Tien Om te Zien. De Amsterdamse groep *Tröckener Kecks*, die al in '81 faam verwierf met de satirische single 'Rik Ringers' en buitenlandse punkakkoorden, wordt met *Les Tambours du Bronx* later dit seizoen verwacht. Het Fenikshof laat niet alleen rijpe en half vergeten muziekhelden uit hun as verrijzen. De organisatoren willen bovendien de klankwaaier van de geïnteresseerde jongeren uitbreiden met nieuwe stemmen en onverkende stijlen.

Info: 02/269 46 72.

TONEEL

Omstreden bruid

Toen 'Een bruid in de morgen', het allereerste theaterstuk van Hugo Claus in 1955 verscheen, stuitte het vooral in Vlaanderen op veel weerstand. Claus schuwde thema's als zelfmoord en incest immers niet, ondanks de heersende taboes. Dat het werk toch doorbrak in ons taalgebied was te danken aan de voorstellingencyclus van Tom Lutz in Rotterdam. Later oogstte het nog meer succes in Parijs dank zij Sacha Pitoëff, Michel Morgan en Gérard Pitoëff. Het werd zelfs bekroond met de begeerde Lugné-Poeprijs.

In deze kleinburgerlijke tragikomedie, die uit dezelfde periode stamt als de bejubelde 'Oostakkerse gedichten', wordt de hechte band tussen broer

en zus in een problematische familie langzaam maar zeker uitgehold en afgebroken. Claus besteedde veel aandacht aan het schetsen van de psychologie van de hoofdpersonen. Van de actrice, die de moeder belichaamt, verwacht hij dat ze ondanks haar overgevoeligheid toch beheerst en met enige zin voor berekening reageert. De onrustige vaderfiguur fungeert als bliksemafleider voor de opwellende emoties. De kinderen hebben sentimentele, hysterische trekjes. De 'oude vrijster', waaraan de zoon moet worden uitgehuwelijkt, mag wel naïef, maar zeker niet lachwekkend worden voorgesteld. Regisseur Ignace Cornelissen van het Turnhoutse ensemble 'Het Gevolg' staat alleszins bekend om zijn relativeren-

FOTO: LUC VAN PUT

de, maar tegelijk ook uitdiepende benadering van de zorgvuldig geselecteerde werken die hij voor het voetlicht brengt. Voor de verschillende rollen koos hij Chris Lomme, Goele Derick, Tom Van Dyck, An Willemer en Arthur Boni.

CC Strombeek-Bever, 17 oktober
CC Dilbeek, 12 november

TONEEL

Seksuele delicten

Omdat Hugo Claus in zijn noodlots-tragedie 'Vrijdag' onversneden Vlaamse uitdrukkingen mengt met statig Nederlands werd dit theaterstuk uit 1969 bij onze Noorderburen meteen een kaskraker. Hij vertoefte tijdens die succesperiode trouwens vooral in Nederland, waar hij naar eigen zeggen 'minder compromissen moet sluiten dan in het door de Middeleeuwen besmette vaderland'. De gebeurtenissen in het stuk spelen zich echter wel degelijk bij ons af. Het hoofdpersonage Georges is na drie jaar gevangenschap, omwille van een incestueuze verhouding met zijn dochter, weer thuis. Bij zijn terugkeer wordt hij geconfronteerd met het feit dat zijn vrouw tijdens zijn gevangenschap een kind kreeg van een kerel

uit de buurt. Schuld en boete domineren het spanningsveld. 'Vrijdag' ging in première bij de Nederlandse Komedie in de Amsterdamse Stadsschouwburg. Met enige vertraging werd het ook bij ons opgevoerd. Regisseur Sam Bogaerts van

Theater Malpertuis test nu met de acteurs Dirk Buysse, Jobst Schnibbe en Tania Van der Sanden uit of de bewogen gezinsdialogen nog evenveel ophef maken in het post-Dutroux

tijdperk. In hoeverre is de hedendaagse toeschouwer vergevingsgezind tegenover seksuele delicten?

CC Strombeek-Bever, 8 oktober
CC Westrand Dilbeek, 16 oktober

TENTOONSTELLING

Käthe Kollwitz en het menselijk lijden

Keramieksculpturen van Agnes Van Ransbeeck gaan in de expositieruimte van het Cultureel Centrum van Strombeek-Bever een dialoog aan met expressionistische werken van de Duitse kunstenares Käthe Kollwitz-Schmidt (1867-1945). Zij huwde in

Berlijn met dokter Karl Kollwitz, die zich vooral over armen en andere verschoppelingen ontfermde. Ze portretteerde deze ongelukkigen vanuit haar persoonlijke belevingswereld. Na een verblijf in Moskou mocht ze vanaf 1933 in eigen land officieel haar beroep niet meer uitoefenen. Later volgde nog een tentoonstellingsverbod. Tijdens de oorlog werd haar woning en haar atelier met minachtende leuzen beklad. Käthe Kollwitz bleef tot haar dood een sociaalgeëngageerde artieste. Zij trachtte in haar werk het menselijk lijden zo schrijnend mogelijk weer te geven. In een eerste stadium nog heel realistisch, later eerder schetsmatig. Haar tekeningen en etsen krijgen bondige, veelzeggende titels, zoals 'Nood', 'Dood', 'Einde' en 'Oorlog'. De verschillende Goethe-instituten in Europa bundelden hun krachten om Koll-

witz, nadat ze door de nazi's werd ingedeeld bij de 'entartete Kunst', postuum in ere te herstellen.

CC Strombeek-Bever, van 3 tot 30 oktober.

BEELDHOUWKUNST

Leopold met krijgers

Op 4 oktober a.s. is het eindelijk zover. Dan wordt in de Franse tuinen achter het Afrikamuseum van Tervuren de beeldengroep onthuld die de Duisburgse kunstenaar Tom Frantzen maakte ter nagedachtenis aan de omstreden Kongovorst Leopold II. De ambitieuze koning wordt omringd door drie Afrikaanse krij-

gers, een leeuw, een olifant en een pauw. De groep wordt in een kleine vijver geplaatst, waarin flamingo's lijken te wandelen. Er werd eerder druk gediscussieerd over de bestemmingsplaats van deze beeldengroep. Sommigen wilden dit stenen eerbetoon aan de Kongovorst in het centrum van Tervuren, maar uiteindelijk werd gekozen voor de plek waar Leopold II de basis legde voor de koloniale tentoonstelling en het gespecialiseerde Afrikamuseum. De onthulling van de beeldengroep was aanvankelijk voorzien tijdens de festiviteiten van 30 augustus l.l. maar moest enkele weken worden uitgesteld omdat de definitieve standplaats niet tijdig afgewerkt raakte.

Info: tel. 02/769 52 11

Ludo Dosogne

FOTO: VYNGEKE

Het Festival van Vlaanderen doet in Vlaams-Brabant traditiegetrouw Leuven en enkele 'historische steden' aan. Vanaf dit jaar wil het Festival ook vaste voet aan de grond krijgen in de faciliteitengemeenten. De organisatie wil daarmee de Vlamingen in de rand een hart onder de riem stoppen.

FESTIVAL BRENGT TOP- MUSICI NAAR FACILITEITEN- GEMEENTEN

Traditie

De organisatie van het Festival van Vlaanderen wil een traditie opbouwen in de faciliteitengemeenten en de samenwerking met de vzw De Rand uitbreiden. De Vlaamse regering en de provincie Vlaams-Brabant dragen een financieel steentje bij om het specifiek programma in drie faciliteitengemeenten op poten te kunnen zetten. De overige faciliteitengemeenten worden mogelijk

'Het cultureel leven in de faciliteitengemeenten wordt gedomineerd door Franstaligen', zegt voorzitter Mark Delaere van het artistiek comité van het Festival in Vlaams-Brabant, tevens hoogleraar musicologie aan de KU Leuven. 'Op Kraainem na hadden wij nog geen specifiek initiatief in de zes faciliteitengemeenten rond Brussel. Het is onze plicht om er de Vlamingen te steunen. Dat gebeurt in het najaar onder de noemer van het Festival van Vlaanderen, met hoogwaardige concerten.'

In faciliteitengemeente Kraainem is het Festival van Vlaanderen al een paar jaar vriend aan huis. 'Daarnaast willen we met een cyclus van drie klavecimbelconcerten starten die

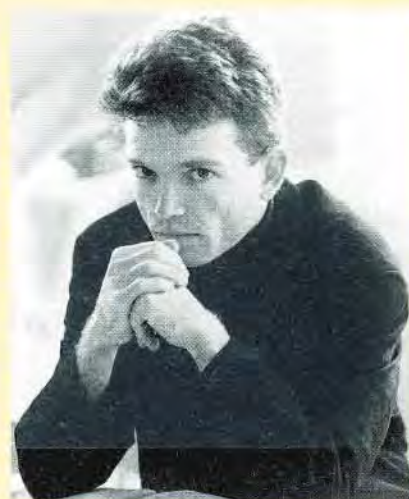
geografisch zijn gespreid. We kozen voor Wezembeek-Oppem, Wemmel en Sint-Genesius-Rode omdat die min of meer in een driehoek liggen. De concerten zijn in de eerste plaats bedoeld voor de lokale bevolking. Vlamingen voelen zich dikwijls geminoriseerd in de faciliteitengemeenten. Door de cyclus aan te bieden met een abonnement hopen we dat de inwoners ook de concerten in de andere twee gemeenten bezoeken. Ze bevinden zich namelijk in dezelfde cultureel-politieke situatie.'

Eenrichtingverkeer

Naast de Vlamingen mikt het Festival van Vlaanderen met dit nieuwe programma ook op de internationale gemeenschap die talrijk aanwezig is in de rand. Het programmaboek is meertalig opgesteld. 'Bij de keuze van de musici hebben we ons laten leiden door het internationale karakter van de gemeenten. Andreas Staier komt naar Wezembeek-Oppem omdat daar door de Duitse school veel Duitsers aanwezig zijn. De Fransman Christophe Rousset halen we naar Sint-Genesius-Rode.'

Ook de Brusselaars zijn welkom in de rand, temeer omdat voor culturele activiteiten het verkeer altijd in één richting verloopt, vindt Delaere. 'Met het Festival van Vlaanderen hopen we de inwoners van de hoofdstad naar de rand te krijgen.'

Om dat te bereiken haalt het artistiek comité drie van 's werelds beste klavecimbelisten naar de faciliteitengemeenten. Een uur voor de aanvang leiden vakmensen de concerten gedurende een half uur in.

Christophe Rousset

in de loop van de volgende jaren mee in de cyclus opgenomen.

INFO

Andreas Staier bijt de spits van de cyclus af in GC De Kam in Wezembeek-Oppem op zondag 5 oktober. GC De Zandloper in Wemmel ontvangt woensdag 15 oktober Gustav Leonhardt. Christophe Rousset concerteert maandag 20 oktober in GC De Boesdaelhoeve in Sint-Genesius-Rode. De concerten beginnen telkens om 20.30 uur en kosten 600 frank (1.400 frank voor een abonnement).

Los van de Bach-cyclus staan in Kraainem de tenor Zeger Vandersteene en pianist Levente Kende geprogrammeerd op 26 september om 20 uur in CC De Lijsterbes. Zij brengen werk van Schubert. De toegangsprijs bedraagt 300 frank. Inlichtingen bij het Festival van Vlaanderen - Vlaams-Brabant: 016/20 05 40.

An Van hamme

Top Musicians coming to the border communities

True to tradition, the Festival of Flanders will be putting in guest performances in Leuven and several 'historical cities'. But as of this year, the music festival will also establish a firm foothold in the border communities around Brussels. The organisation is thus starting with a cycle of three geographically dispersed concerts. The choice fell to Wezembeek-Oppem, Wemmel and Sint-Genesius-Rode, because these communities lie more or less at the points of a triangle around Brussels. The concerts are naturally intended for the local population, but with the new programme the Festival of Flanders is also aiming at the international community (the programme book is in several languages) and Brusselers are welcome in the outskirts as well. To draw an audience from all these groups, three of the world's best harpsichordists are brought to the border communities.

Internationale wedstrijd voor jonge musici

Hoeilaart bouwt verder op stevige jazz-reputatie

Jazz in Vlaanderen wordt door de buitenstaander onvermijdelijk geassocieerd met Jazz Middelheim. Ten onrechte. Eind september is Jazz Hoeilaart immers al aan zijn 19e editie toe. In het kader van dit jazzfestival gaat de meeste aandacht naar de Europ' Jazz Contest, een internationale wedstrijd voor jonge jazzmusici beneden de 30 jaar.

De Europ' Jazz Contest is voortgekomen uit de jaarlijkse 'Internationale jazzwedstrijd voor jongerenorkesten', een concours waarmee jazzfanaat

Voor de 19e editie van de Europ' Jazz Contest kwamen in Hoeilaart zestig inzendingen binnen uit vijftien landen

Albert Michiels in 1979 in Hoeilaart van start ging. Aanvankelijk kwamen alleen Belgische en enkele Nederlandse jazzformaties op de wedstrijd in de druivenstreek af. Drie jaar na de start stonden naast Belgen en Nederlanders ook Duitsers, Britten, Fransen en Polen op het podium in de Hoeilaartse Kasteelhoeve. Zelfs uit de (toen nog) communistische Sovjet Unie kwamen er al snel formaties opdagen. 'Muziek kent geen grenzen en ook geen communisme of kapitalisme' placht Albert Michiels, een van de boegbeelden van de Belgische jazzcultuur, wel eens te zeggen. Dat neemt niet weg dat sommige jonge musici uit het Oostblok zwichtten voor de verleidingen van het Westen. Michiels herinnert zich onder meer het Rostov-trio uit Rusland dat in 1989 de wedstrijd won en vervolgens hier bleef rondtoeren.

Europese uitstraling

Ook voor deze 19e editie van de

Europ' Jazz Contest was er enorm veel belangstelling. Er kwamen in Hoeilaart maar liefst zestig inzendingen binnen uit vijftien landen. Uit die zestig muzikale inzendingen

selecteerde de jury acht ensembles uit zes verschillende landen voor de finale die op 27 en 28 september plaatsvindt in het Gemeenschapscentrum De Bosuil in Jezus-Eik.

Onder de deelnemers bevinden zich twee Russische, twee Italiaanse, een Deense, een Nederlands-Duitse en een Belgische formatie.

The Free Sons Sextet uit Lyon won eerder dit jaar een gelijkaardig concours in het Spaanse Getxo. In het kader van een samenwerkingsakkoord tussen beide festivals werd deze groep automatisch als finalist toegelaten op de 19e editie van de Europ' Jazz Contest. Het is de bedoeling om een gelijkaardige samenwerking uit te bouwen met de jaarlijkse jazzwedstrijd die in het Duitse Leverkusen wordt georganiseerd. Via deze onderlinge samenwerking willen de organisatoren de Europese uitstraling van het concours versterken.

Ruim aanbod

Natuurlijk is de wedstrijd het belangrijkste evenement van het Hoeilaartse festival. Maar daarnaast staat de bezoeker nog veel meer muzikaal lekkers te wachten. Het openingsconcert op vrijdag 26 september wordt verzorgd door Time-Shift, een big band uit Hoeilaart, en Musica Oggi uit Italië. De Belgische formatie Jive-Talk treedt op 28 september samen op met de Italiaan Pietro Lacirignola en daar wordt door kenners nu al naar uitgekeken.

Jan Rens & groep

De echte freaks kunnen op zaterdag en zondag workshops volgen met gerenommeerde muzikanten. Omdat Italië dit jaar is uitgenodigd als gastland loopt er over dit land een speciale tentoonstelling.

Willy Fluyt

Inlichtingen: Jazz Hoeilaart Internationaal, tel. & fax 02/657 09 76. Gemeenschapscentrum De Bosuil, Overijse, tel. 02/657 31 79, fax 02/657 34 75.

All that jazz in Hoeilaart

At the end of September, Jazz Hoeilaart will be offering its 19th edition. Within the framework of this jazz festival, most of the attention is devoted to the 'Europ' Jazz Contest', an international competition for jazz musicians under 30 years of age. From the 60 musical submissions, the jury selected eight groups from six different countries for the finale which will be held on 27 and 28 September in 'De Bosuil' in Jezus-Eik. Besides the competition there will be many other concerts, and for die-hard fans there are workshops with renowned musicians. And because this year Italy was invited as guest country, a special exhibition is devoted to it as well.

BELAND IN DE RAND

'Brabant' betekent 'braakliggend land'. Dat klinkt weinig verheven voor zo'n eerbiedwaardig gebied en in deze tijd van volbouw ook wat spottend. Ik zet daarom in gedachten en gevoelens altijd 'hertogdom' voor de naam van mijn geboortegrond, om deze op die manier zijn aloude, trotse en rijkelijke klank te geven. Een mens wil tenslotte wel eens kracht en zelfvertrouwen uit zijn roots putten en liefst in vruchtbare grond geworteld zijn.

FOTO: RITA DANEELS

Met 'Vlaams-Brabant' lukt die hertogelijke truc niet. Er is dan ook iets mis met die nieuwerwetse combinatie. In het licht van de geschiedenis moet ze als een contradictio in terminis worden gezien - Brabant was Vlaanderen niet. En in het licht van de actualiteit moet haar koppelteken eerder als een deelteken worden geïnterpreteerd - verdeel en heers in het oude België en nieuwe Vlaanderen. 'Vlaams-Brabant' klinkt niet, en botst dus. Ik krijg de benaming maar niet in mijn eigen woordenschat geïntegreerd. Wanneer ik haar om provincialistische redenen al eens verplicht ben te gebruiken, laat ik haar als een citaat klinken of geef haar bijvoeglijk 'zogenaamd' mee.

Onder de streeknamen en lokaliserstermen die mijn woongebied aanwijzen klinkt overigens 'arrondissement Halle-Vilvoorde' het lelijkst en het meest ongerijmd en onsamenhangend. Niet dat ik mij ooit in dat gedrochtelijk labrynt rondom Brussel situeer, maar gezaghebbende instanties doen dat wel geregeld in mijn plaats en in mijn naam, om helaas administratief gewettigde redenen. Inzake electorale aangelegenheden weten ze mij te vinden in wat ze dan voor de gelegenheid tot het 'arrondissement Halle-Vilvoorde-Brussel' ombouwen. Inzake gerechtelijke aangelegenheden onderhouden ze een hele infrastructuur om mij bij eventueel strafbaar gedrag op het matje te roepen voor een van de rechtbanken in Halle-Vilvoorde. Het is daarbij een magere troost dat ik het bij mijn eventueel strafbaar gedrag opzettelijk zo bont kan proberen te maken dat ik niet voor een arrondissementele rechtbank maar wel voor het assisenhof van zogenaamd Vlaams-Brabant mag verschijnen.

Dan klinkt 'gordel van smaragd' verleidelijk beter. Die benaming kom ik tot mijn opperste verbazing regelmatig tegen ter aanduiding van mijn woongebied dat zich, zoals u hebt begrepen, allesbehalve in het verre Oosten van de Indische Oceaan uitstrekt. Hoe de literaire eretitel die Multatuli aan de Indonesische eilanden schonk door de Vlaams-Brabantse dorpen rond Brussel geïsurpeerd werd, weet ik niet precies. Ik vermoed dat de kunstroof zich voordeed in de tijd dat bevlogen flaminganten het initiatief namen tot het jaarlijkse 'gordelen' rond Brussel. Op zekere dag hebben die mensen van goede wil hoogstwaarschijnlijk de al eufemistische 'groene gordel' tot de zeer overdreven 'gordel van smaragd' opgepept. De nepbenaming wordt sindsdien aangemoedigd in plaats van

uitgeroeid. "Niet dat de 'gordel van smaragd' niet functioneert," stond onlangs nog te lezen in een serieuze Vlaamse krant die het over het Vlaamse reilen en zeilen rond Brussel had. Maar een serieuze Vlaamse mens als ik wil aan die beeldspraak welteverstaan niet meedoen.

Het kan dan maar beter kort en goed 'de rand' zijn. Die bescheiden en nog altijd wat experimentele benaming voor de brede

band rond Brussel (of, voor wie een andere omschrijving verkiest, voor het Vlaams-Brabantse strand rond de binnensee die de hoofdstad is) wordt hoe langer hoe meer gebezigd. Ze dient vooral in een culturele en sociologische context en klinkt als een klok op elke bladzijde van deze krant voor de bewoners van die rand. Ze wordt ook gebruikt voor de vzw die voortaan de zes culturele centra van de Vlaamse Gemeenschap rond Brussel aandrijft tot nut en vermaak van de plaatselijke Nederlandstalige bevolking. Navenant door wie, voor wat of wanneer het nieuwerwetse begrip 'de rand' in de mond wordt genomen, klinkt het militant flamingant of principieel Nederlandstalig of vanzelfsprekend Vlaams. Daardoor is het wel even uitkijken naar welke klankkleur de overhand krijgt in 'de Rand' en wie de naam zoal sponsort.

Maar met dat al betrap ik de laatste tijd mezelf op het spontaan benoemen van mijn woongebied als 'de rand', ook al ben ik argwanend en conservatief in die dingen. Laat me zeggen dat ik thuishoor in Brabant, want geboren ben in het Hageland en nu een bewoner ben van de rand.

Brigitte Raskin

ER ZIT MUZIEK IN DE RAND

Kleinschalig klassiek bloeit en boeit

Hoewel de rand niet beschikt over een echte concertzaal bloeit de klassieke muziek er als nooit tevoren. In plaats van de (onmogelijke) concurrentie met Brussel aan te gaan, zoeken de culturele centra naar eigen originele invalshoeken.

'Melomanen komen in de rand rond Brussel iets minder goed aan hun trekken', zegt Chris Maere, directeur van het cultureel centrum in Strombeek-Bever. 'De akoestiek van onze culturele centra is perfect voor voordracht, maar niet erg geschikt voor grote concerten. Daarom gaan we meestal op zoek naar andere sfeervolle locaties, in kerkjes bijvoorbeeld. De abdijconcerten in Grimbergen hebben een bijzonder grote uitstraling. Ook de Halse basiliek biedt een mooi kader.'

Groote Ring

Pianist Steven De Mesmaeker, verantwoordelijk voor de klassieke pro-

grammatie van Westrand, het cultureel centrum in Dilbeek, wijst op het belang van de samenwerking met de kleinere culturele centra. 'Voor de samenstelling van het programma plegen we onderling overleg. We spelen ondermeer in op het aanbod van het Festival van Vlaanderen. Elke streek legt daarnaast eigen accenten. Overijse organiseert bijvoorbeeld regelmatig een muzikaal evenement, samen met een gemeenschap uit een ander land, om de integratie te bevorderen. In het verleden is dat gebeurd met Duitsland en Scandinavië.'

'Dilbeek, Asse en Ternat organiseren 'Gluren bij de bureu', een klassiek festival in een gezellige locatie, gecombineerd met een streekwandeling, een hapje en een drankje. We willen dit concept nu verruimen naar de andere culturele centra in de rand.'

'Een ander fantastisch project is 'De Groote Ring' rond Brussel', zet Steven De Mesmaeker enthousiast. De wereldberoemde pianist André De

Groote deed het vorige seizoen acht podia aan in de Brusselse ring met de 32 pianosonates van Beethoven. Het volgende seizoen geeft hij in het kader van De Groote Ring rond Brussel vijf concerten van Brahms, naar aanleiding van de 100ste verjaardag van diens overlijden.

Musicerende kleuters

Jong talent in de rand krijgt veel kansen om zich te ontplooiën in de verschillende muziekacademies die de regio rijk is. En die doen het goed. Bij de academie van Zaventem klinken positieve geluiden, en ook Wilfried Mondt van de Rijksacademie van Overijse heeft het over een grote aangroei. Zoals andere academies, organiseert hij ook muziekinitiatie

voor kleuters, zulks in navolging van experimenten in het buitenland waar getalenteerde kinderen al op erg jonge leeftijd beginnen te spelen. Ook buiten de academies gebeurt er veel op het vlak van muziekinitiatie, vaak naar heel jonge kinderen toe.

Beroemde kinderen

De rand is ook een aantal beroemde muzikale families rijk. In Sint-Pieters-

Klassieke muziek is niet meer elitair en boeit meer mensen dan 20 jaar geleden

Leeuw is er de familie Sluys, in Asse de familie Caeyers, in Dilbeek en Ternat de familie Kuijken. De zonen en dochters van deze roemrijke vertolkers staan klaar om op hun beurt de wereld te veroveren. Piet Kuijken (24) maakte bijvoorbeeld al naam als pianist met optredens in binnen- en buitenland. Hij droomt ervan ooit zelf aan het componeren te slaan. Zijn broer, de cellist Jan Kuijken, heeft al een CD gemaakt met eigen composities onder de titel 'Let's take one more'. Critici noemen de gejaagde, afwisselende muziek Michael Nieman-achtig. Voor de realisatie van dit project kon Jan Kuijken een beroep doen op het kruim van Brusselse muzikanten dat samenspeelde in 'Louise Avenue.'

Beide broers willen leven van hun muziek en spelen om den brode, zoals hun ouders, al beseffen ze dat het niet gemakkelijk zal zijn. 'Klassiek is vandaag nogal in', zegt Jan Kuijken, 'er komt veel volk op af, veel meer dan twintig jaar geleden. Hedendaagse muziek daarentegen is veel minder toegankelijk en spreekt ook minder mensen aan. Het is aan ons om daar verandering in te brengen.'

Marleen Teugels

Piet en Jan Kuijken

RESTAURANT

FOTO'S: NATIER DE SPIEGELAREN

Mosselmirakel in Jezus-Eik

Het Zoniënwood in de zomer en aan de rand daarvan op een terras een avondlijk mosselsoupeetje plannen... het lijkt aanlokkelijk. Zo hadden wij ons restaurant 'Denaeyer' op de hoek voor het prachtige kerkje van Jezus-Eik al een paar keer laten aanbevelen. Hoewel het spijshuis tijdens ons bezoek niet het slachtoffer werd van een restaurantoverval, wisten wij ons toch beroofd van tijd, geld en service. Ach wat, we waren toch maar passanten.

Restaurant 'Denaeyer', met opzij een wat onhandig, langgerekt terras oogt binnenin zoals men dat van een spijshuis aan de zoom van een woud verwacht: zware Vlaamse kussenstoelen, textielen servetten, tafellichtjes en het obligate koperwerk. Buiten helaas ongemakkelijk zittende plasticen en ijzeren stoelen alsook papieren servetjes. Men zou wel eens met het tafellinnen kunnen gaan lopen! De overhangende boomkruimen mogen er zijn, wel wat vroegtijdig opgetut met flonkerende kerstlichtjes. Wie hier te vroeg gaat tafelen, moet zijn disgenoten tijdens de conversatie luidkeels toeroepen, gezien het onwaarschijnlijk lawaaiig brommend en snorrend verkeer dat langsheen het terras scheurt.

Wereldrecord

Op de wat vuile en vettige glacé-papieren spijskaarten waren geen mosselen te bekennen, nochtans geafficheerd op de ruit en toch ook

*Na zeer lang wachten
werden de kleinste
mossels van Vlaanderen
en de wereld
opgediend*

volop het seizoen. Maar de kelnerinnen van dienst vertelden ons in vlekeloos Nederlands dat er 'mossels natuur, met witte wijn en met Provençaalse saus' werden opgediend. Van de prijzen geen spoor. De witte wijnsaus alsook de Provençaalse versie waren lekker en voorbeeldig van smaak, hoewel wij, merkwaardig toch, een klokhuis uit de Provençaalse opvisten. Maar de mossels? We hadden het al vernomen in de pers: dit jaar zijn de mossels kleiner. In Jezus-Eik mag men, gezien de plaatsnaam, uiteraard wel eens een mirakel verwachten en dus werden aan onze tafel, na zéér lang wachten, de kleinste mossels van Zeeland, Vlaanderen en de wereld op tafel gezet. Zonder dat meteen te beseffen, waren wij getuige van een wereldrecord. 'Haha' en 'oeioei'... reageerde de 'serveuze' schalks toen wij opmerkten dat onze weekdieren wel

erg klein, en zelfs meestal archeologisch verschrompeld tot onvindbaar waren. 'Klein maar fijn', giechelde zij zich wegspoedend.

150 minuten geduld

Niet dat wij echt mossels willen verorberen van een gigantisme alsof ze een nucleaire ramp hadden doorgemaakt. Maar 'trop petit is toch te klein', temeer omdat de recht tegenover ons tafelende Baron Benoît de Bonvoisin als goede klant van de zaak warempel mossels van normale omvang zat te smullen.

Tussendoor bleek ook de service van een abominabel niveau, opgeluisterd door opmerkingen als 'u hebt te weinig geduld', als het notabene 150 minuten duurt voor een mossel met dessert en koffie. In dit 'Fawltly Towers' van de Brabantse gastronomie werd onze tafel ook hardnekkig belegerd door een niet aflatende boekjesverkoper en bleken de prijzen op de kaart zelfs berekend op kredietkaartbetalers, want wie cash afrekende kreeg 3% korting.

FD

Restaurant Denaeyer, (Filip Sorbet-Ramos), Brusselsesteenweg 649, 3090 Jezus-Eik, tel. 02/657 05 09.

Justus Lipsius 450 jaar

Een vrolijke humanist uit Overijse

Hoewel Justus Lipsius, eigenlijk Joost Lips, slechts 59 jaar oud is geworden, was hij al tijdens zijn leven een Europese beroemdheid. Volgens deze Vlaamse humanist is de deugd van standvastigheid het hoogste goed. In zijn geboortedorp Overijse zijn ze er nog altijd niet uit of 'Luppe' zelf wel zo standvastig was en noemen sommigen hem een 'kazakkeerder'.

Op de weinige afbeeldingen die van Justus Lipsius in omloop zijn, oogt de grootste humanist en letterkundige van de zestiende eeuw als een perkamenten droogstoppel. Daarmee wordt de waarheid geweld aangedaan, want het is het beeld van een zieke Justus Lipsius dat enkele maanden of jaren voor zijn dood in 1606 werd gemaakt. Lipsius was helemaal geen saaie piet maar een vrolijke jongen. 'Ik mocht gezien worden. Ik ben iemand met een zeer open geest, met interesse voor alles, als het maar niet om muziek gaat. In Leuven heb ik de geneugten des levens leren kennen', schreef Lipsius in een brief aan zijn vriend Wolverius. 'Hij was echt iemand die de bloemetjes kon buiten zetten. Bovendien moet Lipsius een heel aangename prof zijn geweest. In Leiden, de eerste universiteit die niet door Rome werd gesticht, doceerde hij latijn. Hij had er meer leerlingen dan alle andere faculteiten samen, en die hingen aan zijn lippen', vertelt Paul Denayer van de vzw Lipsianum uit Overijse.

Jong geleerd(e)

Justus Lipsius werd in 1547 in Overijse geboren. Het was de zeer woelige Spaanse tijd waarin de Nederlanden geconfronteerd werden met het absolute gezag van Filips II, de beeldenstorm, de ijzeren hertog Alva die Egmont en Hoorn liet onthoofden en de opstand van de geuzen. Toen hij tien jaar was stuurden zijn ouders

hem naar het college van Ath om latijn te studeren. Op dertienjarige leeftijd zet hij die studies voort in Keulen. De jonge Lipsius laat er ook daarna geen gras over groeien. Op

Om de groten van zijn tijd te vriend te houden, was Lipsius best bereid om concessies te doen

zestienjarige leeftijd verdiepte hij zich aan de Leuvense universiteit in de letterkunde. Drie jaar later duikt hij in Rome op als privé-secretaris van de eerste Mechelse aartsbisschop kardinaal Granvelle. Maar Rome was geen eindpunt, Lipsius trok naar Jena, Leiden, Bologna en Leuven, waar hij roem verwierf met zijn colleges Latijnse letterkunde en geschiedenis.

Stroop smeren

Lipsius was de vriend van de groten van zijn tijd en om zich van hun welwillendheid te verzekeren, was hij best bereid om concessies te doen. Hoewel hij katholiek werd opgevoed, was hij in Jena Lutheraan en toen hij

opnieuw naar Leuven kwam werd hij weer katholiek. 'Luppe was een kazakkeerder', zeggen sommige Overijsenaren misprijzend, maar Raymond en Paul Denayer, Gerard Vanduffel, André Dejonckheere en anderen van de vzw Lipsianum weten wel beter. 'Al die uiterlijke etiketten interesseerden hem niet. Zich ten dienste stellen van de wetenschap en de cultuur was het enige dat telde voor Lipsius. Daarvoor moest hij de materiële middelen hebben en om die te krijgen, moest je stroop smeren aan de baard van de heersers van het ogenblik. Zo eenvoudig is dat', zegt Gerard Vanduffel.

Kennismaking

Justus Lipsius leeft nu voort in het Brusselse gebouw van de Europese Unie dat zijn naam kreeg. Voor de vele buitenlanders die er werken en niet weten wie die Lipsius was, geeft de vzw Lipsianum een boek uit met onder meer de brieven van Justus Lipsius aan zijn vriend Wolverius, vertaald in het Nederlands, het Frans, het Duits en het Engels. Het boek kan besteld worden bij Gerard Vanduffel (tel. 02/687 77 31).

Op 18 oktober viert Overijse de 450e verjaardag van de geboorte van Lipsius met een historische benadering van zijn persoon, een tentoonstelling en een historisch diner.

Inlichtingen bij Ivo De Boeck (tel. 02/687 69 69).

Willy Fluyt

Het geboortehuis van Justus Lipsius in Overijse

FOTO: RITA DANFELS

HERFSTWANDELING DOOR DE TIJD

Het Zoniënwoud is meer dan zijn bomen

Aan de Zuidoostkant van Brussel, vanaf Tervuren, langs Overijse, Hoeilaart en La Hulpe, tot in Sint-Genesius-Rode, loopt een prachtige groene gordel waar zelfs de meest gehaaste buitenlanders voor op hun rem gaan staan. Want ondanks de ring, de autoweg Brussel-Namen, Het Leonardkruispunt, de spoorlijn Brussel-Luxemburg, plus een stel ontsierende golfterreinen en renbanen, blijft dit Zoniënwoud een indrukwekkend natuurmonument en een uitgelezen recreatie-oord.

22

De geschiedenis van het Zoniënwoud, dat zo'n 10.000 jaar geleden ontstond als 'regenwoud', is zo rijk en zo chaotisch als die van onze gewesten. We overlopen ze in vogelvlucht: over de Keltische nederzettingen, Julius Caesar

versus de Gallische rebellen die het woud indoken, de kolenbranders in de vierde eeuw waardoor het de naam 'Kolenwoud' kreeg, de Franken die het als stookhoutreservoir verder ontbosten, de Hertogen van Brabant die er hun jachtpartijen hielden, allereerste roversbenden en outlaws zoals de lokale brigand Charlepoenij die zich in een holle eik schuilhield, de nederlaag van Napoleon aan de zuidgrens van het bos, waardoor het de Hollanders als cadeau in de schoot viel, de Société Générale als privé-eigenaar, tot aan Leopold I die zijn drie turbulente dochters het domein niet gunde en tenslotte de overdracht aan de Belgische staat verzekerde. Laat echter één ding duidelijk zijn: in zijn huidige vorm is het bos nagenoeg compleet aangelegd en dus kunstmatig, want het fameuze 'Kolenwoud' was tegen het einde van de 17de eeuw door rooijing herleid tot een onooglijk stukje struikgewas. En ere wie ere toekomt: het is de Oostenrijkse tuinarchitect Joachim Zinzer die, onder de verguisde 'keizer-koster' Jozef II, het groot herbossingsproject met de hoge beuken heeft uitgetekend en met wetenschappelijk-rigoureuze hand heeft gerealiseerd, tot in de 'koninklijke' staat zoals we het nu kennen.

Majesteiten in leem

Vlak naast de ring-autoweg, aan de spoorwegbrug van Groenendaal, ligt het 'Educatief Bosbouwcentrum', zowat de zenuwknoop van het Vlaamse bosbeheer en de thuishaven van ingenieur-houtvester Jozef Zwaenepoel, met wie we een afspraak hebben voor een stevige woudwandeling. In afwachting van zijn komst vertelt landbouwkundig ingenieur Ilse Pauwels honderduit over het centrum. Het herbergt een hoogst interessant 'Bosmuseum Jan van Ruusbroec', met detailkaarten, schaalmodellen, aanschouwelijk materiaal rond flora, fauna en bosbeheer. Een ideaal ver-

FOTO: JOHANN SANCTOBIUM

Het zoniënwoud is grotendeels een aangeplant beukenbos.

An impressive natural monument

On the south-east edge of Brussels –starting from Tervuren and running through Overijse, Hoeilaart and La Hulpe all the way to Sint-Genesius-Rode– runs a splendid green belt: the Zonië Forest, which emerged around 10.000 years ago as a 'rain forest'. After a turbulent history, the forest in its current form is almost entirely laid out and hence artificial. It was the Austrian landscape architect Joachim Zinzer who, at the end of the 17th century, conceived and implemented the reforestation project. With its 4383 hectares, the Zonië Forest is one of Europe's largest remaining beech forests. Moreover, from pre-historical times, the forest has always had something mythical about it, perhaps due to the mysterious incidence of light and the filtered sunlight form the trees' high crowns. In any case, the Zonië Forest is more than just a lot of trees: it is a highly impressive natural monument and an ideal site for recreation. We wish you a pleasant walk.

trekpunt voor wandelingen, fietstochten en ecologische school-uitstappen. Ilse ziet wat in een grote thema-boscampagne rond de vier jaargetijden en rekt op de medewerking van de pers. Wat ons betreft geen probleem. Tijdens de daarop volgende wandeling vertelt Jozef Zwaenepoel dat het Zoniënbos met zijn 4383 ha een van de grootste resterende beukenbossen van Europa is. 'De bomen zijn gemiddeld zo'n 220 jaar oud. De majestueuze kruinen zijn te danken aan de rijke Brabantse leemgrond, waardoor zo'n boom hier in honderd jaar tijd enorm groeit, dit in tegenstelling tot de meeste bosgronden in Europa die veel schraler zijn. Een van de belangrijkste taken van een houtvester is het evenwichtig kappen en aanplanten van bomen en het bestendig inventariseren van de wildstand. Ook de recreatie, toch een van de basisfuncties van dit bos, moeten we zorgvul-

Bestuurlijke lappendeken

Het Zoniënbos dat zich uitstrekt aan de zuidrand van Brussel, bestaat sinds 1983 uit zo'n vijf kavels: een 'Vlaams' bos in en rond Tervuren, Overijse, Hoeilaart en Sint-Genesius-Rode (56%), een deel Brussels gewest (Oudergem, Watermael-Bosvoorde, 38%) een morzel Wallonië (La Hulpe, 6%) met daaraan palend nog een stukje Brussel-Stad (het Terkamerenbos) en tenslotte het Koninklijk Domein Capucienbos, beter bekend als het Arboretum (Tervuren).

Over die lappendeken lopen drie kolonnes boswachters elkaar voor de voeten: een Vlaamse, een Waalse en een Brusselse. Dat geeft niet zelden aanleiding tot communautair gehakketak, wat jammer is, want dit prachtig natuurgebied verdient op zijn minst een coherent beheer.

dig beheren. Wandelaars, sporters, fietsers, iedereen moet aan zijn trekken komen zonder de natuur te schaden. We zijn nu bij wijze van experiment gestart met twee bosreservaten. Die stukken moeten weer 'woud' worden en dat wil dus zeggen dat we op geen enkele manier meer tussenbeide komen in de ontwikkeling van het bosbestand. Omgewaaiide stammen bieden bijvoorbeeld huisvesting aan zwammen en allerlei micro-organismen. Dat bevordert dan weer de bodemkwaliteit en zorgt voor levenskansen voor andere planten.'

Mythische schemerzone

Jozef Zwaenepoel mag dan al met mathematische precisie vertellen over het woud en zijn bomen, minstens

even belangrijk vindt hij de sfeer waarin je hier onontkoombaar wordt ondergedompeld.

'Dit bos heeft iets mythisch, al van in de prehistorie. Het heeft wellicht te maken met de mysterieuze lichtinval en het gefilterd zonlicht vanuit de hoge kruinen.

Enkele tumuli wijzen op graven uit het steentijdperk; menig druïde heeft hier ongetwijfeld maretak uit een oude

eik gesneden. De middeleeuwse mysticus Ruusbroec zocht in Groenendaal de eenzaamheid op en schreef zijn teksten neer onder een linde. Geneeskrachtige bronnen borrelen in dit waterrijk gebied. Om nog maar te zwijgen over Sint Hubertus, van oudsher aangeroepen tegen hondsdolheid, aan wie rond het jaar 700 recht tegenover café 'Het Hoefijzer' in het huidige Tervuren, een reusachtig hert met een schitterend kruis verscheen. Naar Hubertus en de dronken hond verwijst ook nog het onlangs gesloten café in Overijse, 'De Wildeman', naar 't schijnt uitgebaat door de laatste afstammelingen van de Brusselse ketterin Bloemardinne, tijdgenote van Jan van Ruusbroec, die er

Tervuren, St. Hubertuskapel.

Hier bezweek de wildeman voor de ogen van het wild.

in minder mystieke momenten zijn gal over spuwde ... Er is ook nog de Duivels-Eik, die na een blikseminslag op miraculeuze wijze een Jezus-Eik werd in het gelijknamig gehucht en tot bedevaartsoord gepromoveerd werd door bijdehandse norbertijnen.'

Kloosterketting

Maar het meest tot de verbeelding spreekt volgens Zwaenepoel de magische ketting van zeven kloosters die zich vanaf de 12de eeuw in hoefijzervorm als een bezwerende hand uitstrekt rond het ketterse Brussel. Het gaat om de abdij van Vorst, de priorij Zevenborren, Boetendaal, Terkameren, Groenendaal, het Rood Klooster en Hertoginnedal. 'Deze kloosters', besluit hij, 'vormen de eigenlijke bakens in een reis-in-de-tijd doorheen het Zoniënwoud.'

Het bos is meer dan zijn bomen, zoveel is duidelijk.

Nog een prettige herfstwandeling toegewenst.

Johan Sanctorum

Meer info over het Zoniënwoud, zijn geschiedenis, wandelroutes en mythologie:

Educatief Bosbouwcentrum Groenendaal, Duboislaan 2, 1560 Hoeilaart, tel. 02/657 93 64.

Wegens plaatsgebrek ontbreekt de rubriek 'Van huizen en tuinen' in dit nummer. Volgende maand is hij er weer.

FOTO'S: JOHAN SANCTORUM

Het Zoniënwoud als brongebied: onpeilbare vijvers houden het water vast en dampen de bosgeest uit.

Overijse, waar ook sommige Zweden thuis zijn

Jazeker! Zeven jaar geleden ben ik in Brussel terechtgekomen. Mijn Zweedse werkgever had besloten om daar een lobbying-kantoor op te richten. Deze opdracht werd aan mij toevertrouwd en sindsdien sta ik aan het hoofd van dit kantoor.

Enmaal hier aangekomen moesten er natuurlijk ook een aantal privé-zaken worden geregeld, zoals het zoeken van een geschikte woonplaats voor mij en mijn gezin. Na twee dagen te hebben rondgereden met een paar makelaars was ik eerlijk gezegd vrij teleurgesteld. Wat ze mij lieten zien was te duur of te rommelig of allebei! (Gedeeltelijk was dat de schuld van de Zweedse kroon die juist op dat moment flink aan het dalen was tegenover de Belgische frank). De derde dag verliep gelukkig anders. Samen met een enthousiaste makelaar van Ferco (ik vind dat ze die reclame verdienen) ben ik rondgereden in Overijse en Hoeilaart. Dat was dicht genoeg bij het toekomstige kantoor en de luchthaven, maar doorslaggevend was dat ik op slag verliefd was op de heuvels en de landelijke sfeer. Ik had in Overijse de keuze tussen

drie prima huizen en in een ervan zijn wij twee maanden later ingetrokken.

Voordeel met Nederlands

Het Nederlands dat ik leerde toen ik in de jaren zeventig in Den Haag werkte, moest natuurlijk een beetje worden opgefrist. Verder was het even wennen aan zachte g's en woorden zoals 'ginder' en 'droogkuis'. Maar de geleverde inspanning om het Nederlands weer onder de knie te krijgen, bleek snel nuttig te zijn. Op het gemeentehuis was het duidelijk een voordeel dat ik de papieren die nodig waren voor het verkrijgen van een verblijfsvergunning meteen kon lezen en invullen. Zweden was toen nog geen lid van de EU en er kwam behoorlijk wat papierwerk bij kijken om het verblijf hier helemaal rond te krijgen.

De kennis van de taal heeft ons verblijf er alleen maar leuker op gemaakt en daarenboven ook veel praktische voordelen opgeleverd. Op alle mogelijke gebieden zijn er hier bedrijven die gespecialiseerd zijn in het leveren van diensten aan buitenlanders. Maar die bedrijven zijn vaak duur. Ik had dankzij mijn kennis van de taal de keuze tussen hen en de lokale dienst-

FOTO: RITA DANIELS

verleners. Ik kan alleen maar zeggen dat ik erg onder de indruk ben van de betaalbaarheid van de diensten hier en van de bekwaamheid en de vriendelijkheid van de lokale dienstverleners.

Boerderij om de hoek

In vergelijking met ons vroegere leven in Zweden, zitten wij nu in het centrum van Europa met alles wat je maar kunt denken op korte afstand. Verrassend genoeg blijf je zo dicht bij de hoofdstad ook het platteland proeven. Ik had nooit gedacht dat mijn kinderen hier de gelegenheid zouden krijgen om kennis te maken met het boerenleven. Zelfs in Zweden was dat alleen maar het geval in de zomervakanties, als ik als kind naar mijn oma in het Noorden ging. Hier staat er een boerderij om de hoek waar mijn kinderen vriendjes hebben gemaakt. Ze weten nu maar al te goed dat melk niet uit een melkkarton komt. Wensen? Wij hebben het hier naar onze zin, maar toch wil ik graag van deze gelegenheid gebruik maken om een voorstel te doen. Zoals (te vele) anderen rij ik dagelijks het traject rand-Brussel heen en terug per auto. Hoe het staat met de files wordt keurig gemeld op de radio, en ik weet uit mijn hoofd wat de lieve radiodame gaat zeggen: '... en op de E411 vanaf Overijse...'. Ik zou graag de metro nemen in plaats van in de file te staan, als er maar een metro bestond! Dat zou trouwens ook beter zijn voor het leefmilieu. Wat mij betreft zou er dus best een verlenging van de metrolijn van Oudergem naar Overijse mogen komen!

Olof Nordling

Habiter Overijse

son bureau et de l'aéroport. L'endroit lui convenait parfaitement d'autant qu'il était d'emblée tombé amoureux des coteaux et de l'atmosphère campagnarde. 'Comparativement à notre vie en Suède, nous nous trouvons, ma famille et moi-même, au centre de l'Europe, à un jet de pierre de tout ce que l'on peut imaginer. Le plus surprenant est que nous puissions profiter de plaisirs de la campagne tout en habitant aussi près de la capitale. Je n'aurais jamais cru que mes enfants auraient l'occasion de faire connaissance avec la vie paysanne !'

Auparavant, Olof Nordling avait déjà travaillé aux Pays-Bas, mais ses connaissances du néerlandais avaient besoin d'être rafraîchies. 'Les efforts déployés pour maîtriser à nouveau la langue se sont rapidement révélés très utiles. La connaissance de la langue n'a rendu notre séjour que plus agréable et nous a en outre procuré bon nombre d'avantages pratiques.'

Voici sept ans, Olof Nordling quittait sa Suède natale pour venir à Bruxelles pour des raisons professionnelles. Après quelques jours de recherche, il trouvait une habitation à Overijse, à deux pas de